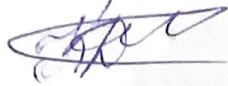

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»**

ФАКУЛЬТЕТ БІЗНЕСУ ТА СФЕРИ ОБСЛУГОВУВАННЯ

КАФЕДРА ФІНАНСІВ ТА ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ

КОРОЛЬ Діана Вячеславівна

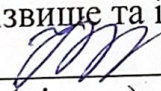
(студентка групи ФБСМ-9)

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

УПРАВЛІННЯ ЛІКВІДНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

(представлена на здобуття ступеня вищої освіти «магістр»
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий
ринок»
освітньо-професійна програма «Фінанси, банківська справа, страхування та
фондовий ринок»)

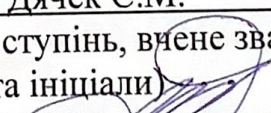
Завідувач кафедри фінансів та
цифрової економіки
д.е.н., проф. Н.Г. Виговська.
(науковий ступінь, вчене
звання, прізвище та ініціали)

(підпис)

Науковий керівник
д.е.н., проф. Н.Г. Виговська
(науковий ступінь, вчене звання,
прізвище та ініціали)

(підпис)

Рецензент
к.е.н., доц. Дячек С.М.
(науковий ступінь, вчене звання,
прізвище та ініціали)

(підпис)

АНОТАЦІЯ

Король Д.В. Управління ліквідністю підприємства.

Кваліфікаційна робота представлена на здобуття освітнього ступеня «магістр» галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 072 «Фінанси банківська справа, страхування та фондовий ринок». Державний університет «Житомирська політехніка», Житомир, 2024.

Дослідження присвячено обґрунтуванню теоретичних та методичних питань формування системи управління ліквідністю підприємства та розробці напрямів її удосконалення.

На підставі існуючих підходів до визначення ліквідності (як здатності трансформації активів на грошові кошти; здатності підприємства виконувати свої платіжні поточні зобов'язання; можливості фінансувати власну діяльність) та платоспроможності (можливості погашення поточних боргових зобов'язань перед кредиторами) уточнено їх зміст. Удосконалено основні складові системи управління ліквідністю підприємства (мета, завдання, субєкти, об'єкти, принципи, методи, функції, показники, інформаційне забезпечення, етапи управління) та надано їм характеристику. Набуло подальшого розвитку розкриття значення грошових коштів на підприємстві як інструменту забезпечення ліквідності та платоспроможності. Визначено методичні підходи до оцінки ліквідності підприємства та виявлено низку недоліків при їх використанні. Здійснено фінансовий аналіз діяльності підприємства та розраховано показники ліквідності. Визначено заходи удосконалення системи управління ліквідністю на підприємстві.

Ключові слова: ліквідність, платоспроможність, система управління ліквідністю, ліквідність активів, ліквідність балансу, оборотні активи, зобов'язання та забезпечення.

ANNOTATION

Korol D.V. Enterprise liquidity management.

Qualification work submitted for the degree of "Master" in the field of knowledge 07 "Management and Administration" specialty 072 "Finance, Banking, Insurance and Stock Market". - State University "Zhytomyr Polytechnic", Zhytomyr, 2024.

The study is devoted to the substantiation of theoretical and methodological issues of forming an enterprise liquidity management system and developing directions for its improvement.

Based on existing approaches to determining liquidity (as the ability to transform assets into cash; the ability of an enterprise to fulfill its current payment obligations; the ability to finance its own activities) and solvency (the ability to repay current debt obligations to creditors), their content has been clarified. The main components of the enterprise liquidity management system (goal, objectives, subjects, objects, principles, methods, functions, indicators, information support, management stages) have been improved and their characteristics have been given. The disclosure of the importance of cash at the enterprise as a tool for ensuring liquidity and solvency has been further developed. Methodological approaches to assessing the liquidity of the enterprise have been identified and a number of shortcomings in their use have been identified. A financial analysis of the enterprise's activities has been carried out and liquidity indicators have been calculated. Measures to improve the liquidity management system at the enterprise have been identified.

Keywords: liquidity, solvency, liquidity management system, asset liquidity, balance sheet liquidity, current assets, liabilities and collateral.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ЛІКВІДНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ.....	9
1.1. Ліквідність та платоспроможність підприємства: термінологічний аналіз та взаємозв'язок між категоріями.....	9
1.2. Система управління ліквідністю на підприємстві.....	20
1.3. Методичне забезпечення оцінки ліквідності підприємства.....	26
Висновки до розділу 1.....	31
РОЗДІЛ 2. АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА СТАНУ ТА НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ЛІКВІДНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ ФІРМА «ДМ-ПРОДУКТ».....	35
2.1. Оцінка фінансового стану ТОВ Фірма «ДМ-продукт».....	35
2.2. Аналіз ліквідності та платоспроможності на ТОВ Фірма «ДМ-продукт».....	47
2.3. Напрями удосконалення управління ліквідністю на ТОВ Фірма «ДМ-продукт».....	63
Висновки до розділу 2.....	73
ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ.....	76
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	80
ДОДАТКИ.....	87

ВСТУП

Актуальність теми. Для успішного функціонування підприємства є необхідним вирішення, з одного боку, питань підтримання його здатності відповідати за поточними та довгостроковими борговими зобов'язаннями перед контрагентами і, з іншого – здійснювати довгострокове фінансування у запланованих обсягах при сформованій оптимальній структурі капіталу. В цьому контексті для підприємства є важливими характеристики ліквідності та платоспроможності підприємства, що характеризують його розвиток у коротко- та довгостроковій перспективі. Це вимагає від керівництва підприємства розробки обґрунтованої системи або механізму управління його ліквідністю.

Питанням формування системи управління ліквідністю, удосконаленню методик її визначення та розробці управлінських фінансових рішень за результатами їх оцінки присвячено наукові праці багатьох вчених, зокрема: Н. Давиденко, Дмитрука Ю.М., В. Вовк, О. Олійник, С. Мошенського, Юрія Е.О. та інших. Незважаючи на вагомість проведених наукових досліджень означеними авторами та їх важиве прикладне значення, залишається низка невирішених проблемних питань, пов'язаних з управлінням ліквідністю, зокрема, неточність та часто неузгодженість при застосуванні термінології, яка використовується щодо ліквідності та платоспроможності, визначенні нормативних значень при їх оцінці, формуванні системи управління ліквідністю тощо. Наявність невирішених проблем, важливість їх вирішення на теоретичному та прикладному рівнях визначає актуальність теми дослідження і дозволяє сформулювати мету, завдання, предмет та об'єкт дослідження.

Мета і завдання дослідження. Метою написання кваліфікаційної роботи є обґрунтування теоретичних та методичних питань формування системи управління ліквідністю підприємства та розробка напрямів її удосконалення.

В процесі досягнення мети дослідження сформовано наступні завдання:

- уточнити сутність понять «ліквідність» та «платоспроможність» підприємства та визначити взаємозв'язок між означеними поняттями;

- уточнити основні складові системи управління ліквідністю підприємства та надати їм характеристику;
- дослідити методичний підхід до оцінки ліквідності підприємства;
- провести оцінку фінансового стану ТОВ Фірма «ДМ-продукт»
- проаналізувати ліквідність та платоспроможність ТОВ Фірма «ДМ-продукт» з метою визначення проблемних питань та розробки напрямів їх вирішення;
- запропонувати заходи оптимізації показників ліквідності на підприємстві.

Об'єктом дослідження є система управління ліквідністю та платоспроможністю підприємства.

Предметом дослідження є теоретичні та прикладні питання управління ліквідністю підприємства з метою покращення його фінансового стану.

Методи дослідження. Методологічною основою дослідження виступає діалектичний та системний підходи до формування та розвитку системи управління ліквідністю та платоспроможністю підприємства. При здійсненні наукового дослідження застосовувались загальнонаукові й спеціальні методи наукового пізнання: аналіз та синтез – при систематизації та узагальненні теоретичних підходів до визначення ліквідності та платоспроможності підприємства; системного аналізу – для ідентифікації системи управління ліквідністю підприємства; порівняльний аналіз – для оцінки динаміки показників фінансового стану підприємства (в тому числі показників ліквідності та платоспроможності) за різні роки; метод узагальнення – для формування прикладних пропозицій, орієнтованих на підвищення ефективності системи управління ліквідністю підприємства.

Інформаційною базою дослідження є: наукові джерела (наукові статті, матеріали науково-практичних конференцій); офіційні дані Державної служби статистики України; довідкові та інформаційні видання професійних організацій; фахові інтернет-ресурси; фінансова звітність.

Наукова новизна результатів дослідження полягає в наступному:

удосконалено:

на підставі існуючих підходів до визначення ліквідності (як здатності трансформації активів на грошові кошти; здатності підприємства виконувати свої платіжні поточні зобов'язання; можливості фінансувати власну діяльність) та платоспроможності (можливості погашення поточних боргових зобов'язань перед кредиторами) уточнено їх зміст: ліквідність – це можливість швидкого перетворення майна на грошові кошти, платоспроможність - наявність у підприємства грошей та їх еквівалентів, достатніх для розрахунку за поточною кредиторською заборгованістю.

основні складові системи управління ліквідністю підприємства (мета, завдання, субєкти, обєкти, принципи, методи, функції, показники, інформаційне забезпечення, етапи управління) та надано їм характеристику. Використання системного підходу до управління ліквідністю сприятиме підвищенню ефективності функціонування підприємства у коротко- та довгостроковій перспективі.

набуло подальшого розвитку:

- розкриття значення грошових коштів на підприємстві (за допомогою організації їх руху підприємство вступає в сферу обмінно-розподільчих відносин; фінансово-господарська діяльність підприємства починається з придбання товарно-матеріальних запасів, засобів виробництва за допомогою грошових коштів; ефективність діяльності підприємства залежить від ефективності реалізації функцій грошей) як інструменту забезпечення ліквідності та платоспроможності;

- визначення методичних підходів до оцінки ліквідності підприємства та визначено низку недоліків при їх використанні, зокрема: статичність показників, що пояснюється тим, що останні визначаються на підставі даних балансу, що відображає майновий стан підприємства на певну дату; включення до складу оборотних активів неліквідних їх видів завищує значення показників ліквідності, що викривляє реальний фінансовий стан підприємства; існування позабалансових зобов'язань, що не відображаються у балансі та відповідно не

включаються до розрахунків коефіцієнтів ліквідності; недостатню інформативність показників ліквідності для складання прогнозу майбутніх грошових надходжень і платежів.

Практичне значення отриманих результатів. Наукові результати, отримані автором, мають практичне значення, що обумовлюється цінністю роботи для удосконалення системи управління ліквідністю на підприємствах.

Особистий внесок здобувача. Робота є самостійно виконаним науковим дослідженням. Всі висновки та положення наукової новизни, що винесено на захист, одержані автором особисто.

Апробація результатів роботи. Результати дослідження було апробовано під час участі в наступних наукових конференціях: Всеукраїнська науково-практична on-line конференція здобувачів вищої освіти і молодих учених, присвячена Дню науки (Житомир, 13-17 травня 2024 року) та V Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні виклики сталого розвитку бізнесу» (Житомир, 06-07 листопада 2024 року).

Публікації. Основні положення, висновки і результати наукового дослідження опубліковано у тезах доповідей:

1. Король Д.В., Мерзлікін Д.Є. Операції з платіжними картками під час війни в Україні. Тези Всеукраїнської науково-практичної on-line конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених, присвяченої Дню науки, 13-17 травня 2024 року. Житомир: «Житомирська політехніка», 2024. С. 288.

2. Король Д.В., Мерзлікін Д.Є. Фінансовий стан підприємств у воєнний період. Тези V Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні виклики сталого розвитку бізнесу», 06-07 листопада 2024 року. Житомир, «Житомирська політехніка», 2024. С. 295

Структура роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків та пропозицій, списку використаної літератури, додатків. Загальний обсяг роботи складає 86 сторінок, у тому числі 22 таблиці, 3 рисунки, список використаних літературних джерел налічує 72 найменування, робота містить 6 додатків.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ЛІКВІДНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Ліквідність та платоспроможність підприємства: термінологічний аналіз та взаємозв'язок між категоріями

Ефективність діяльності суб'єктів господарювання в умовах ринкової економіки залежить від його можливості акумулювати, розподіляти та використовувати грошові кошти підприємства. Економічною основою акумуляції грошових коштів підприємства виступає кругообіг капіталу.

Питання оцінки, управління грошовими коштами, ліквідністю підприємства достатньо детально висвітлено у працях таких вчених, як І. Магдич [32], Г. С. Мельничук [35], О.А. Бут [10], Н.М. Давиденко [10], В.В. Вовк [13], та ін.

Поддєрьогін А.М. та автори підручника «Фінанси підприємства» досліджують грошові потоки у широкому розумінні як постійний процес надходження і витрачання грошей при здійсненні фінансово-господарської діяльності [43, с. 13]. Критерії та показники грошових потоків можна застосовувати з метою визначення фінансових результатів діяльності та водночас як інструменти забезпечення фінансової рівноваги, платоспроможності, ліквідності, що обґрунтовується наявністю їх залежності від рівномірності, синхронності надходження та витрачання грошових коштів.

Вперше формування грошових коштів на підприємстві відбувається при створенні зареєстрованого (пайового) капіталу, в подальшому – при акумуляції та накопиченні грошових доходів від різних видів здійснюваної підприємством діяльності (операційної, фінансової, інвестиційної та іншої). В свою чергу, акумуляція грошових коштів може відбуватись шляхом надходження позикових та залучених джерел. Витрачання грошових коштів здійснюється, виходячи з обраної фінансової політики підприємства, на розвиток господарської діяльності. Таким чином, рух грошових коштів охоплює всю господарську

діяльність підприємства, включаючи забезпечення ресурсами всіх трьох її стадій – постачання, виробництва та реалізації. Зберігаються грошові коши в ксі та на рахунках в банках (поточному, кредитному, депозитному тощо) у готівковій та безготівковій формах.

Значення грошових коштів на підприємстві можна представити таким чином:

1) за допомогою грошових коштів підприємство вступає в сферу обмінно-розподільчих відносин;

2) фінансово-господарська діяльність підприємства починається з придбання товарно-матеріальних запасів, засобів виробництва за допомогою грошових коштів;

3) ефективність діяльності підприємства залежить від результативності виконання функцій грошей (зокрема, ліквідність підприємства є важливою ознакою фінансової стійкості).

Поняття грошових коштів підприємства міститься у Національному положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 1, в якому зазначено, що «...грошові кошти (гроші) - це готівка, кошти на рахунках у банках та депозити до запитання» [46]. Якщо досліджувати місце грошових коштів у складі майна підприємства, вони відносяться до оборотних активів, представляючи собою найліквіднішу частину активів (разом з поточними фінансовими інвестиціями). Ми погоджуємось з твердженням авторів [42]: «грошові кошти - найліквідніша складова балансу, від кількісної характеристики якої залежить платоспроможність та фінансова стійкість».

Для управління ліквідністю коштами є необхідною є їх класифікація за різними ознаками, наприклад:

1) за видами господарської діяльності розрізняють:

а) грошові потоки за операційною діяльністю (операційна діяльність вважається основним видом діяльності, від якого підприємство отримує прибуток);

б) грошові потоки за інвестиційною діяльністю (діяльність, пов'язана з

інвестуванням коштів до статутного капіталу спільних підприємств та асоційованих підприємств, доходи від якої ведуться методом участі в капіталі);

в) грошові потоки за фінансовою діяльністю;

2) за напрямом руху:

а) вхідні грошові потоки (ті, що надходять на підприємство, наприклад, виручка від реалізації продукції);

б) вихідні грошові потоки (всі види платежів, наприклад, сплата податків до бюджету);

в) чистий грошовий потік (різниця між вхідними та вихідними грошовими потоками);

3) за обсягом грошових операцій:

а) грошові потоки за господарською операцією (наприклад, одержання дебіторської заборгованості від одного покупця);

б) грошові потоки за структурним підрозділом (всі надходження та витрачання окремого структурного підрозділу);

в) грошові потоки підприємства (весь грошовий потік по підприємству).

4) за методами оцінки:

а) поточні грошові потоки (визначені під час поточного фінансового планування на поточний часовий момент);

б) майбутні грошові потоки (приведені до визначеного часового періоду (на підставі застосування концепції вартості грошей у часі)).

У науковій фаховій літературі досліджуються й інші класифікаційні ознаки грошових потоків.

Грошові потоки є важливим об'єктом управління. Наприклад, за допомогою інструментарію фінансового менеджменту можна суттєво скоротити потребу у позиковому капіталі, якщо раціонально та економно використовувати власні фінансові ресурси.

В основі управління грошовими коштами підприємств покладено низку принципів, найважливіші з них є такими:

1) прозорість та інформаційна повнота – процес управління грошовими

потоками повинен бути забезпечений повною та точною інформаційною базою;

2) збалансованість – досягається синхронізацією вхідних та вихідних грошових потоків підприємства;

3) забезпечення ліквідності грошових коштів – означає оптимізацію залишків грошових коштів відповідно до обсягу наявних боргових термінових зобов'язань.

Наведені принципи повинні бути покладені в основу процесу управління грошовими потоками будь-якого підприємства.

Практично всі управлінські фінансові рішення пов'язані з використанням грошових коштів, наприклад, рішення щодо:

- можливості та доцільності здійснення інвестицій, пов'язаних з підтримкою визначеного рівня підприємницької діяльності та з можливим її розширенням;
- можливості обсягу зростання оборотних коштів;
- доцільності інвестицій на дослідження та розробки;
- залучення та обслуговування кредиту.

Однією з основних характеристик грошового потоку та важливим показником фінансового аналізу виступає ліквідність та платоспроможність.

Термін «ліквідність» за етимологією (від латинського liquidus – поточний, рідкий) в буквальному розумінні означає легкість процесу реалізації, продажу, трансформації будь-яких майнових цінностей у грошові кошти. Є також теорія, що термін «ліквідність» має німецьке походження від терміну «ліквідитет» та використовувався на початку XX ст. Під ним розуміли рівновагу груп статей активу і пасиву балансу, які мають приблизно однакові терміни виконання зобов'язань.

Ліквідність є важливою характеристикою для аналізу фінансового стану суб'єкта господарювання. Нормативно поняття ліквідності надано у Міжнародних стандартах фінансової звітності (МСФЗ), а саме уточнюється, що інформація щодо ліквідності і платоспроможності призначена для прогнозування своєчасності виконання фінансових зобов'язань підприємством

перед своїми контрагентами. Відмінність між ліквідністю та платоспроможністю полягає в тому, що ліквідність виражає забезпеченість підприємства грошовими коштами у короткостроковому періоді, тоді як платоспроможність відображає забезпеченість підприємства грошовими коштами протягом більш тривалого періоду, що дозволить йому своєчасно виконувати взяті на себе платіжні зобов'язання.

Водночас в економічній літературі по-різному досліджують поняття ліквідності та платоспроможності підприємства. Зокрема, проф. Давиденко Н. визначає платоспроможність як наявність у підприємства грошових коштів та їх еквівалентів, сума яких є достатньою для розрахунків за кредиторською заборгованістю, що потребує негайного погашення, а ліквідність вважає механізмом трансформації активів (фінансових або матеріальних) у грошові кошти з метою виконання зобов'язань [16]. Легченко О. А., на відміну від попереднього тлумачення, акцентує увагу на необхідності забезпечення задовільного фінансового стану підприємства та визначає платоспроможність як здатність підприємства здійснювати обслуговування власних боргових зобов'язань при одночасному підтриманні динаміки основних фінансових показників протягом тривалого періоду функціонування підприємства [28].

Інший науковець Вовк В., визначаючи сутність поняття платоспроможності, робить акцент на можливості погашення поточних зобов'язань перед кредиторами в будь-який момент за рахунок достатньої кількості ліквідних активів, а поняття ліквідності розглядає як можливість швидкого перетворення будь-яких активів на грошові кошти [13]. Попереднє визначення платоспроможності доповнює Сирота В. С., який характеризує її як можливість підприємства розраховуватися за своїми зобов'язаннями, однак без ризику для господарської діяльності й подальшого розвитку [48, с. 96].

На відміну від попередніх авторів, Дорошенко А. при уточненні терміну «ліквідність» вказує на джерела виконання зобов'язань, зокрема, визначає, що ліквідність пов'язується з можливістю здійснення розрахунків підприємств за рахунок вже наявних коштів, і за рахунок коштів, які підприємство очікує

отримати від реалізації майна [18]. Науковець вказує виключно на внутрішні джерела фінансових ресурсів.

Узагальнення існуючих наукових підходів до визначення сутності категорії «ліквідність» дозволила виділити такі з них:

1) ліквідність є здатністю трансформації (перетворення) активів на грошові кошти (Давиденко М., Вовк В., Лахтіонова Л.);

2) здатність підприємства виконувати свої платіжні поточні зобов'язання (Дорошенко А., Чупис А., Царенко А., Кашенко О., Закоморный С., Борисова В., Прикіна Л., Ковальов В.);

3) можливість підприємства забезпечити фінансовими ресурсами (фінансувати) власну діяльність (Масленников Є.) [44];

Пояснення означених термінів наводяться і у нормативних актах. Наприклад, Методичні рекомендації [36] дозволяють ототожнити поняття платоспроможності та ліквідності: це один з основних якісних показників діяльності підприємства, що визначає спроможність підприємства здійснювати платежі, розраховуватися з боргами в необхідному обсязі та в зазначений термін наявними у нього коштами або такими, які безперервно поповнюються за рахунок його діяльності [36]. Тобто, відмінною ознакою ліквідності та платоспроможності є термін виконання платіжних зобов'язань: платоспроможність можна пов'язати з виконанням довгострокових зобов'язань, тоді як ліквідність – з негайним виконанням поточних за рахунок наявного ліквідного майна.

На наш погляд, ліквідність є поняттям більш широким, ніж платоспроможність. Уточнене трактування ліквідності є таким: це можливість швидкого перетворення майна на гроші. Платоспроможність – це наявність у підприємства грошей та їх еквівалентів, достатніх для розрахунку за поточною кредиторською заборгованістю. Водночас ліквідність балансу виступає неодмінною умовою забезпечення платоспроможності підприємства. А платоспроможність, в свою чергу, є важливим показником фінансової стійкості та взагалі фінансового стану підприємства [49]. Схематично визначення

ліквідності та платоспроможності та їх взаємозв'язок представлено на рис. 1.1.

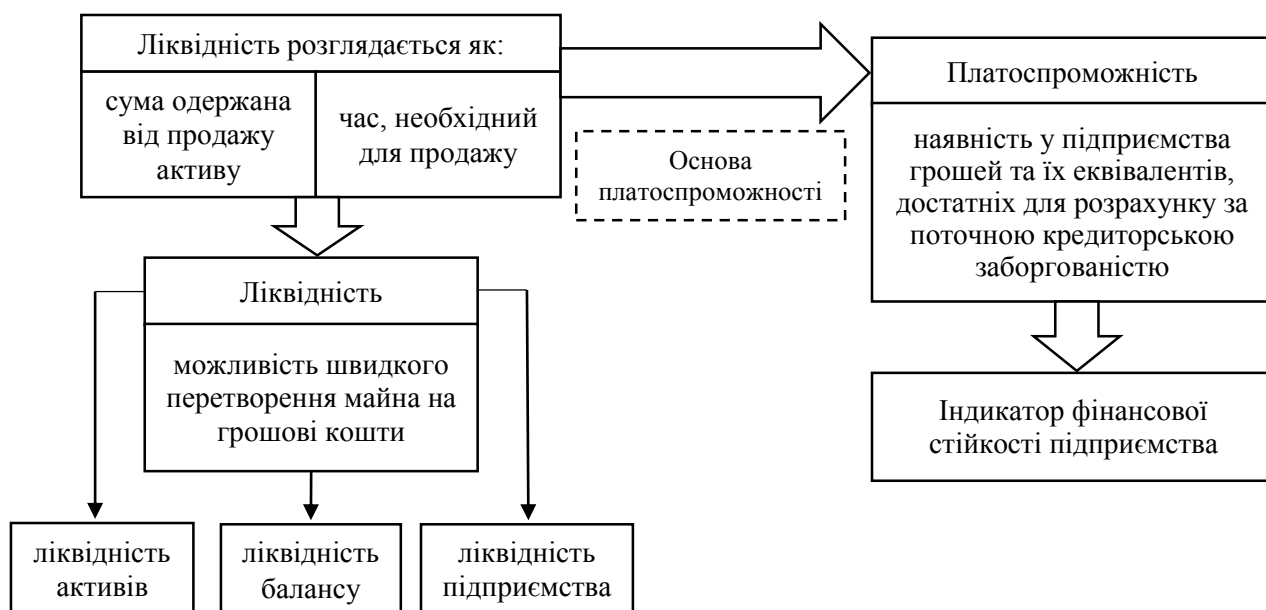

Рис. 1.1. Визначення ліквідності та платоспроможності та їх взаємозв'язок*

*складено автором

В практиці управління фінансами підприємства розрізняють ліквідність підприємства, ліквідність активів і ліквідність балансу.

Ліквідність активів пов'язана з їх спроможністю швидко трансформуватись на гроші. Тобто, таке визначення пов'язано з часовою характеристикою перетворення активу (чим швидше відбувається реалізація активу, тим вищою є ступінь його ліквідності). Зважаючи на види активів, які беруться для розрахунку показників ліквідності, розрізняють ліквідність загальних активів та ліквідність оборотних активів. Ліквідність загальних (або сукупних) активів розглядається у випадку реалізації майна підприємства у випадку їх ліквідації (для формування ліквідаційної маси), фінансової санації (для формування грошових коштів з метою виконання зобов'язань перед кредиторами). Швидкість реалізації сукупних активів дозволяє прискорити момент погашення кредиторської заборгованості підприємством-боржником. Ліквідність оборотних активів за своєю сутністю є поточною ліквідністю. Таким

чином, для ідентифікації змісту ліквідності активів у аналітичних дослідженнях застосовують дві основні характеристики: час, необхідний для швидкої трансформації активів на грошові кошти та сума, одержана від такої трансформації.

Ліквідність балансу виражає ступінь покриття зобов'язань підприємства активами (при цьому термін перетворення активів на гроші відповідає терміну виконання зобов'язань підприємства). Тобто, відмінність ліквідності балансу від ліквідності активів в тому, що остання розглядається відокремлено від пасивної частини балансу (при розрахунках аналітики використовують виключно інформацію активу балансу).

Ліквідність підприємства в цілому ще більш широке поняття, яке, на відміну від ліквідності балансу (де розглядається лише варіант отримання грошових коштів за рахунок внутрішніх джерел фінансування), передбачає можливість акумуляції таких грошових коштів за рахунок як власних, так і залучених джерел.

Ліквідність підприємства є своєрідною ознакою гнучкості в контексті залучення зовнішніх джерел фінансування. Є зрозумілим, що частково ліквідність підприємства забезпечується її високим рейтингом у діловому світі та інвестиційною привабливістю.

Виходячи з наведених видів ліквідності, зробимо висновок, що ознакою забезпечення ліквідності підприємства є перевищення суми оборотних активів над сумами поточними зобов'язань. Високий рівень ліквідності характеризує стійкість фінансового стану підприємства, а низький – вказує на проблеми неплатоспроможності.

При відсутності санаційних фінансових заходів керівництвом підприємства щодо відновлення належного рівня ліквідності може настати криза ліквідності, яка є першою стадією кризового стану підприємства та його подальшого банкрутства.

Наслідки низького рівня ліквідності на підприємстві достатньо детально описано у фаховій літературі, зокрема О. Терещенком, А. Поддєрьогіним та іншими. Зокрема, ознаки кризи ліквідності є такими:

- 1) недостатність або відсутність резервів на підприємстві для запобігання несприятливим подіям;
- 2) незадовільна структура балансу;
- 3) наявність ненадійних дебіторів або низький рівень співпраці з ними;
- 4) значний рівень капітальних інвестицій з великим терміном окупності;
- 5) значний рівень кредиторської заборгованості;
- 6) значна питома вага низьколіквідних активів у структурі активу балансу тощо.

Платоспроможність як категорія, що тісно пов'язана з ліквідністю суб'єкта господарювання означає наявність грошових коштів та їх еквівалентів, що є достатніми для погашення поточної кредиторської заборгованості, яка потребує негайного погашення. Взаємозв'язок ліквідності та платоспроможності достатньо детально розкривається у праці [55], що визначається у таких пунктах:

1) ліквідність є достатньою, але не необхідною умовою платоспроможності підприємства. Це означає, що позитивні показники ліквідності можуть вказувати на задовільний фінансовий стан підприємства, але водночас це може не відповідати дійсності, коли сума оборотних активів зростає за рахунок неліквідних запасів та сумнівної дебіторської заборгованості;

2) динаміка показників ліквідності підприємств, як правило, є несуттєвою, що свідчить про її більшу статичність порівняно з платоспроможністю. Показники платоспроможності є більш динамічними, оскільки їх розрахунок залежить від наявності фінансових ресурсів підприємства, одержанню виручки від реалізації, погашення дебіторської заборгованості постачальниками тощо. В такому аспекті платоспроможність розглядається як критерій фінансової стійкості підприємства;

3) платоспроможність є більш широким поняттям, ніж ліквідність.

У фінансовій літературі розрізняють такі види платоспроможності (табл. 1.1.).

Таблиця 1.1

Класифікаційні ознаки платоспроможності та її види*

№ з/п	Класифікаційна ознака	Види платоспроможності, виділені за представленими ознаками
1	За інформаційною базою	а) статична платоспроможність, для оцінки якої інформаційною базою є форма 1 (баланс)
		б) динамічна платоспроможність, для оцінки якої інформаційною базою є форма 3 та 3н «Звіт про рух грошових коштів»
2	За періодом оцінювання	а) поточна платоспроможність – визначає можливість термінового виконання зобов'язань перед кредиторами
		б) перспективна платоспроможність – визначає можливість виконання платіжних зобов'язань у більш тривалому періоду (іноді розглядають коротко-, середньо- та довгострокову платоспроможність)
3	За обсягом платіжних засобів (або джерел сплати грошових коштів)	а) грошова платоспроможність – відбувається погашення платіжних зобов'язань за рахунок виключно грошових коштів;
		б) розрахункова платоспроможність – відбувається погашення платіжних зобов'язань за рахунок коштів у розрахунках;
		в) майнова платоспроможність - відбувається погашення платіжних зобов'язань за рахунок всіх наявних оборотних активів підприємства.

*складено на підставі [55]

Виходячи з наведених ознак, відзначимо, що статична платоспроможність орієнтує підприємство на виконання платіжних зобов'язань за рахунок наявних коштів, відображених у балансі, тоді як динамічна – дозволяє порівнювати обсяги вхідних та вихідних грошових потоків на підставі Звіту про рух грошових коштів. Поділ платоспроможності на поточну та перспективну в цілому визначається терміновістю погашення платіжних зобов'язань перед контрагентами. Тому можна стверджувати, що поточна платоспроможність тотожна ліквідності підприємства.

Водночас платоспроможність може розглядатись у ширшому аспекті, ніж ліквідність, тому що визначає фінансову стійкість суб'єкта господарювання. Поширеною є практика, коли підприємство може мати ліквідну структуру балансу і водночас бути фінансово нестійким, тому платоспроможність

пропонується оцінювати, зважаючи на значення як коефіцієнтів ліквідності, так і фінансової стійкості.

Є поширеною позиція щодо розкриття сутності категорії «ліквідність» через вконтинування відповідних функцій (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

Функції ліквідності як економічної категорії*

№ з/п	Функція	Характеристика
1	Мобільності (адаптивності)	Забезпечення незалежності підприємства на підставі пристосування його до змін середовища
2	Стабільності	Високий рівень ліквідності створює умови для інноваційного розвитку суб'єкта господарювання
3	Інвестиційної привабливості	Високий рівень ліквідності сприяє створенню позитивного інвестиційного іміджу підприємства
4	Контролю	Ліквідність є одним з основних показників фінансового стану підприємства, що контролюється керівництвом
5	Регулювання	Моніторинг рівня ліквідності дозволяє керівництву підприємства регулювати структуру активів та пасивів

* складено на підставі [67]

Таким чином, в результаті написання цього пункту дослідження було зрештою такі висновки: 1) ліквідність є достатньою, але не необхідною умовою платоспроможності підприємства; 2) динаміка показників ліквідності підприємств свідчить про більшу статичність порівняно з платоспроможністю; 3) платоспроможність є більш широким поняттям, ніж ліквідність; 4) категорії «ліквідність» і «платоспроможність» є взаємопов'язаними.

На підставі існуючих підходів до визначення ліквідності (як здатності трансформації активів на грошові кошти; здатності підприємства виконувати свої платіжні поточні зобов'язання; можливості фінансувати власну діяльність) та платоспроможності (можливості погашення поточних боргових зобов'язань перед кредиторами) уточнено їх зміст: ліквідність – це можливість швидкого перетворення майна на грошові кошти, платоспроможність – наявність у підприємства грошей та їх еквівалентів, достатніх для розрахунку за поточною кредиторською заборгованістю.

1.2. Система управління ліквідністю на підприємстві

Забезпечення ліквідності підприємства на підставі забезпечення збалансованості потреби у грошових коштах та їх реальної наявності є важливим для створення системи управління фінансами підприємств. Надходження й витрачання грошових коштів не завжди збігається в часі, тому може виникнути тимчасовий дефіцит грошових коштів (розрив ліквідності), який спричиняє неплатоспроможність підприємства в окремі проміжки часу.

В цілому управління грошовими коштами включає такі напрями:

- 1) інвестування грошових коштів у певні види активів;
- 2) забезпечення операційної діяльності підприємства при ефективному використанні грошових коштів;
- 3) фінансове планування та прогнозування грошових потоків на підприємстві;
- 4) здійснення оцінки грошових надходжень та витрачання грошових коштів;
- 5) ідентифікація розміру мінімального залишку грошових коштів для забезпечення безперебійності господарської діяльності підприємства;
- 6) визначення впливу грошових потоків підприємства на основні показники фінансового стану (фінансову стійкість, ділову активність, платоспроможність підприємства).

Визначення поняття «управління ліквідністю» представлено лише в окремих фахових джерелах (табл. 1.3).

Вчені пропонують застосовувати різні підходи до дослідження управління ліквідністю підприємства, однак більшість з них пропонує використовувати в якості методологічної бази дослідження системний підхід та його різновиди (системно-функціональний, системно-процесний, системно-структурний тощо).

Наприклад, Г. Старостенко пропонує вивчати управління ліквідністю з позиції системно-процесного підходу. Тобто, на думку вченого, управління ліквідністю є складною структурно-функціональною цілісністю, елементний склад якої впорядкований так, що керуюча підсистема впливає на керовану

підсистему через використання механізму превентивного і реактивного антикризового управління [50, с. 102].

Таблиця 1.3

Визначення поняття «управління ліквідністю» представлено в окремих фахових джерелах*

№ з/п	Визначення поняття «управління ліквідністю»	Автор, джерело
1	Процес розробки та прийняття ефективних управлінських рішень щодо виконання ним своїх зобов'язань в повному обсязі і у встановлені строки за рахунок наявних платіжних засобів з метою забезпечення стабільного розвитку суб'єкта господарювання як в поточному, так і в перспективному періоді	Люта О. В., Пігуль Н. Г. і Глядько К [31, с. 16]
2	Напрями удосконалення ліквідності мають бути направлені на ефективне управління ліквідністю та платоспроможністю підприємства через формування системи, яка включає всі елементи фінансового менеджменту.	Левкович [27]
3	Управління ліквідністю та платоспроможністю в сучасних умовах представляє собою певну систему, яка охоплює практично всі елементи фінансового менеджменту	Лопатовська О., Гаєвська О. [29]
4	Структуру фінансового механізму управління ліквідністю підприємства слід досліджувати, спираючись на чотири основні складові: елементи забезпечення, політику підприємства, інструменти управління ліквідністю та ризик-менеджмент ліквідності	Щербань О. Д. [68]

*складено на підставі [27, 29, 31, 68]

Водночас такий підхід більше виправданий для підприємств, які мають відповідні проблеми, пов'язані з ліквідністю.

Продовжуючи дослідження в цьому напрямку, автор досліджує управління ліквідністю як «...сукупність взаємопов'язаних підсистем, а саме: цільової, функціональної, забезпечення та зворотного зв'язку», кожна з яких має своє призначення (табл. 1.4).

Метою управління грошовими коштами на підприємстві є забезпечення фінансової рівноваги суб'єкта господарювання за допомогою досягнення балансу між надходженням та витрачанням грошових коштів та синхронізація грошових потоків [43].

Основними показниками грошових коштів для оцінки ліквідності підприємства виступають:

- виручка від реалізації продукції;
- фінансовий результат від діяльності підприємства;
- надходження та витрачання грошових коштів від різних видів діяльності.

Таблиця 1.4

Призначення виділених підсистем системи управління ліквідністю
підприємства за структурно-функціональним підходом*

№ з/п	Найменування підсистеми системи управління ліквідністю	Призначення підсистеми системи управління ліквідністю
1	Цільова підсистема	Визначає основу для визначення напрямів діяльності, формування організаційної структури, встановлення задач та інструментарію управління. Вимога до функціонування такої підсистеми – узгодження встановлених цілей та задач із загальною стратегією підприємства, відповідність реальним умовам діяльності.
2	Функціональна підсистема	Призначена для розробки і реалізації процедур моніторингу, планування, регулювання та контролю щодо управління ліквідністю та підприємства
3	Забезпечувальна підсистема	Включає різні види забезпечення системи управління ліквідністю, зокрема: – методичне забезпечення, за допомогою якого керуюча підсистема впливає на керовану; - інформаційне забезпечення – це наявність інформаційних реурсів, необхідних для управління ліквідністю підприємства, включаючи формування, нагромадження, обробку інформації щодо ліквідності та платоспроможності; матеріально-технічне забезпечення – необоротні активи, технічні засоби, необхідні для управління ліквідністю; кадрове забезпечення – персонал підприємства (працівники, що долучені до процесів оцінки, управління ліквідності); нормативно-правове забезпечення – сукупність законодавчих та внутрішніх нормативних положень, як регламентують діяльність підприємства.
4	Підсистема контролю (зворотнього зв'язку)	Підсистема, що дозволяє оцінити відхилення від запланованих цільових установок та за можливості його усунути.

* складено на підставі [50]

В системі управління ліквідністю є важливим уточнити принципи, покладені в основу функціонування цієї системи. До таких принципів необхідно віднести:

- 1) принцип забезпечення достовірності інформаційного забезпечення;

- 2) принцип забезпечення ліквідності грошових потоків;
- 3) принцип ефективності, тобто орієнтація системи управління ліквідності на забезпечення прибутковості підприємства;
- 4) принцип збалансованості, що передбачає синхроність надходження та витрачання грошових коштів у приблизно оданковому обсязі.

Юдіна С.В., Павленко І.В., Дробот А.С. найбільш важливим принципом управління грошовими потоками та їх ліквідністю розглядають перший з перерахованих принципів: «формування необхідної інформаційної бази в сучасних умовах пов'язано з певними складностями через нестабільність нормативної бази, обмеженість чи повну відсутність інформації, її недостовірність або несвоєчасність» [69].

Визначаючи основну мету управління ліквідністю підприємства, ми погоджуємось з авторами [50], які визначають її як «...забезпечення оптимального рівня його ліквідності та платоспроможності з метою стабілізації та подальшого ефективного розвитку діяльності суб'єкта господарювання» [50, С. 98-104]. Забезпечення визначеної мети можливо шляхом вирішення наступних завдань:

- 1) проведення діагностики рівня ліквідності і платоспроможності;
- 2) аналіз впливу дії факторів як зовнішнього так і внутрішнього середовища на ліквідність та платоспроможність підприємства;
- 3) управління активами щодо термінів погашення;
- 4) управління вартістю фінансових ресурсів, що використовуються для забезпечення ліквідності та платоспроможності;
- 5) здійснення прогнозування потреби у ліквідних коштах [50].

До цілей управління ліквідністю і платоспроможністю підприємства М. Цюпа відносить: 1) підтримка співвідношення власних та позикових грошових коштів; 2) формування умов для повного виконання зобов'язань; 3) мінімізація витрат на обслуговування зобов'язань; 4) підтримка необхідного рівня ліквідності підприємства; 5) пошук та залучення позикових коштів [62]. Важливими елементами системи управління ліквідності є такі (табл. 1.5).

Основні елементи системи управління ліквідністю підприємства*

№ з/п	Основні елементи системи управління ліквідністю підприємства	Деталізація складу виділених елементів
1	Мета системи управління ліквідністю	Забезпечення оптимального рівня ліквідності та платоспроможності підприємства з метою стабілізації та подальшого ефективного розвитку діяльності суб'єкта господарювання
2	Завдання системи управління ліквідністю	Проведення діагностики рівня ліквідності і платоспроможності; аналіз впливу факторів зовнішнього і внутрішнього середовища на ліквідність підприємства; управління термінами погашення активів; управління вартістю фінансових ресурсів, що використовуються для забезпечення ліквідності та платоспроможності; прогнозування потреби у ліквідних коштах
3	Принципи системи управління ліквідністю	Достовірності інформаційного забезпечення; забезпечення ліквідності грошових потоків; ефективності; збалансованості
4	Методи системи управління ліквідністю	Коефіцієнтний аналіз, балансовий метод, аналіз грошових потоків, інтегральний метод
5	Функції системи управління ліквідністю	Облік, аналіз, планування, організація і контроль
6	Об'єкти системи управління ліквідністю	Поточні активи та поточні зобов'язання, грошові потоки
7	Суб'єкти системи управління ліквідністю	Власники, керівники підприємства, фінансові аналітики
8	Етапи управління ліквідністю	1) формування інформації про поточний стан ліквідності та платоспроможності підприємства; 2) вибір показників та їх оцінка; 3) висновки по здійсненому аналізу та ідентифікація напрямів удосконалення рівня ліквідності та платоспроможності підприємства; 4) реалізація запропонованих заходів та подальший їх моніторинг
8	Показники системи управління ліквідністю	Виручка від реалізації продукції; фінансовий результат від діяльності підприємства; надходження та витрачання грошових коштів від різних видів діяльності
9	Інформаційне забезпечення	Фінансова звітність, платіжний календар, касовий план, первинні документи з руху грошових коштів

*складено автором

На систему управління ліквідністю впливають різноманітні фактори зовнішнього та внутрішнього середовища, які сприяють збільшенню або зменшенню величини ліквідності.

До факторів збільшення ліквідності можна віднести:

а) отримання підприємством довгострокового кредиту;

- б) інвестування капіталу;
- в) зростання прибутку та амортизаційних відрахувань як власних джерел розвитку підприємства;
- в) зменшення величини дебіторської заборгованості різними шляхами, в т.ч. із застосуванням факторингу;
- г) скорочення величини надмірних запасів товарно-матеріальних цінностей, що покращує структуру ліквідності балансу;
- д) реєалізація необоротних активів, що призводить до додаткового надходження виручки від реалізації активів.

Фактори скорочення рівня ліквідності підприємства є такими:

- 1) збиткова діяльність підприємства;
- 2) додаткові непередбачення виплати коштів;
- 3) погашення коротко- та довгострокових кредитів та позик;
- 4) використання резервів на підприємстві;
- 5) різке збільшення дебіторської заборгованості підприємства, що обумовлено невиконанням зобов'язань контрагентів перед підприємством;
- 6) значні інвестиції у необоротний капітал підприємства, що може бути обумовлено розширенням підприємницької діяльності або реалізацією інноваційної стратегії підприємства та придбанням об'єктів основних засобів, нематеріальних активів тощо.

Насібова О.В., Папуцин В.М. [37] також виділяють інші фактори, які позитивно впливають на величину ліквідності, зокрема:

- 1) якісна структура активів за можливістю швидкої їх трансформації в грошові кошти;
- 2) оптимальна структура джерел грошових коштів за ознакою терміну їх погашення;
- 3) швидкість обігу оборотного капіталу та наявність ефективної структури оборотного капіталу підприємства.

Таким чином, в результаті написання цього пункту дослідження було уточнено основні складові системи управління ліквідністю підприємства (мета,

завдання, суб'єкти, об'єкти, принципи, методи, функції, показники, інформаційне забезпечення, етапи управління) та надано їм характеристику. Використання системного підходу до управління ліквідності сприятиме підвищенню ефективності функціонування підприємства у коротко- та довгостроковій перспективі.

1.3. Методичне забезпечення оцінки ліквідності підприємства

На сучасному етапі відсутня єдина методика до оцінки ліквідності та платоспроможності підприємства, тому на практиці є доцільним виокремлення найбільш поширених методичних підходів аналізу означених показників на підставі стандартів НП(С)БО 1 та існуючої фінансової звітності.

Форми фінансової звітності для оцінки ліквідності підприємства представлено в табл. 1.6.

Таблиця 1.6

Призначення форм фінансової звітності для оцінки ліквідності підприємства*

№ з/п	Форма звітності	Показники для аналізу ліквідності
1	Форма 1 «Баланс» відображає активи, зобов'язання та капітал підприємства на певну дату	Розмір і склад оборотних активів за основними елементами. Розмір і склад поточних зобов'язань за основними елементами.
2	Форма 2 «Звіт про фінансові результати» відображає доходи, витрати і фінансові результати діяльності підприємства за певний період часу	Чиста виручка від реалізації, собівартість реалізованих товарів, валовий прибуток, фінансові результати від операційної, звичайної діяльності, чистий прибуток, операційні і фінансові витрати
3	Форма 3 «Звіт про рух грошових коштів» відображає надходження і витрачання грошових коштів у звітному періоді за видами діяльності	Чисті грошові потоки від операційної, інвестиційної, фінансової діяльності, надзвичайних подій за період, залишки грошових засобів на початок і кінець періоду

*складено на підставі [45]

Для оцінки ліквідності підприємства автори [26] у своїх дослідженнях щодо оцінювання ліквідності підприємства пропонують використовувати метод

аналізу ліквідності балансу, зміст якого полягає у порівнянні згрупованих активів за ступенем їх ліквідності, які розміщені в порядку зменшення ліквідності, із зобов'язаннями за пасивом, які згруповані за термінами їх погашення та розміщені в порядку зростання цих термінів [26].

В межах цієї методики активи підприємства можна поділити за рівнем ліквідності на такі групи (табл.1.7).

Таблиця 1.7

Поділ активів підприємства за рівнем ліквідності*

Група	Вид активів	Зміст статті	Порядок розрахунку (на підставі форми 1)
A1	Високоліквідні	Гроші та їх еквіваленти, поточні фінансові інвестиції	1160+1165
A2	Середньоліквідні	Поточна дебіторська заборгованість за видами	сума із 1120 по 1155 (без 1136)
A3	Низьколіквідні	Запаси, поточні біологічні активи, витрати майбутніх періодів, інші оборотні активи	1100+1110+1170+1180+1190
A4	Важколіквідні	Необоротні активи; необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1095+1200

*складено на підставі [55]

Відповідно пасиви підприємства класифікують на підставі термінів погашення зобов'язань у порядку їх зростання (табл 1.8).

Таблиця 1.8

Поділ пасивів підприємства за строками погашення зобов'язань*

Група	Вид активів	Зміст статті	Порядок розрахунку (на підставі форми 1)
1	2	3	4
П1	Найбільш термінові зобов'язання та забезпечення	Поточна кредиторська заборгованість за видами	сума із 1610 по 1650
П2	Поточні зобов'язання та забезпечення	Короткострокові кредити банків, поточні забезпечення, доходи майбутніх періодів, інші поточні зобов'язання	1600+1605+1660+1665+1670+1690

Продовження таблиці 1.8

1	2	3	4
ПЗ	Довгострокові зобов'язання та забезпечення	Відстрочені податкові зобов'язання, довгострокові кредити банків, інші довгострокові зобов'язання, довгострокові забезпечення, цільове фінансування	1595
П4	Постійні пасиви	Власний капітал; зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1495+1700

*складено на підставі [55]

Після розрахунку вищезазначених показників здійснюється побудова розрахункової таблиці, в якій можна порівняти величини відповідних груп активів і пасивів (A_1 – Π_1 , A_2 – Π_2 , A_3 – Π_3) та визначити надлишки (або недостатність) грошових коштів для покриття зобов'язань і забезпечень.

Сформована інформація розрахункової таблиці дозволяє зробити висновок щодо ліквідності балансу підприємства, а саме:

а) якщо одночасно виконуються такі умови:

$$A_1 \geq \Pi_1;$$

$$A_2 \geq \Pi_2;$$

$$A_3 \geq \Pi_3;$$

$$A_4 \leq \Pi_4, \text{ баланс визначається як абсолютно ліквідний};$$

б) якщо не виконується одна або дві вищезазначені нерівності, то ліквідність балансу відрізняється від абсолютної ліквідності,

в) якщо не виконується жодна з вказаних нерівностей, то баланс є неліквідним.

При інтерпретації результатів аналізу ліквідності балансу слід враховувати, що у окремих підприємств може не виконуватись перша нерівність ($A_1 < \Pi_1$), що може бути викликано такими причинами [Тютюнник]:

1) в умовах високого рівня інфляції підприємствам недоцільно утримувати значну частку високоліквідних активів (грошей і поточних фінансових інвестицій) у складі оборотних активів, оскільки вони знецінюються. Виходом є

їх трансформація у інші види активів (сировину, матеріали, тощо);

2) в умовах інфляції за рахунок своєчасного погашення поточної кредиторської заборгованості може виникати непряме кредитування підприємств.

Крім визначення ліквідності балансу, в аналізі ліквідності застосовують цілу систему відносних показників, зокрема представлених в табл. 1.9.

Таблиця 1.9

Система відносних показників ліквідності підприємства*

№ з/п	Вид ліквідності	Найменування показника	Методика розрахунку	Нормативне значення
1	Грошова ліквідність	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	[Гроші та їх еквіваленти] + [Поточні фінансові інвестиції] Поточні зобов'язання і забезпечення або за формою 1: $(1160+1165) / 1695$	$\geq 0,2$
2	Розрахункова ліквідність	Коефіцієнт швидкої ліквідності	[Гроші та їх еквіваленти]+[Поточні фінансові інвестиції] + +[Поточна дебіторська заборгованість]+[Інші оборотні активи] Поточні зобов'язання і забезпечення або за формою 1: сума із 1125 по 11901 1695	$\geq 0,7$
3	Майнова ліквідність	Коефіцієнт загальної ліквідності	Оборотні активи Поточні зобов'язання і забезпечення або за формою 1: $1195/1695$	$\geq 1,0$

*складено на підставі [55]

Коефіцієнт абсолютної ліквідності (по-іншому називається коефіцієнт негайної або термінової ліквідності) вображає, яку частину поточних зобов'язань і забезпечень підприємство може негайно погасити високоліквідними активами. Він є найбільш жорстким критерієм аналізу ліквідності та платоспроможності підприємства.

Коефіцієнт швидкої ліквідності (по-іншому називається - коефіцієнт проміжної ліквідності) визначає, яку частину поточних зобов'язань підприємство спроможне погасити, використовуючи високоліквідні та

середньоліквідні оборотні активи. Використовуючи цей показник, слід додатково оцінювати якість поточної дебіторської заборгованості (виключити факт зростання показника з причини безнадійної або сумнівної заборгованості).

Коефіцієнт загальної ліквідності (по-іншому – загальний коефіцієнт ліквідності або коефіцієнт покриття) – є комплексним відносним показником, що визначається відношенням суми оборотних активів до поточних зобов'язань і забезпечень та відображає, скільки грн оборотних активів припадає на одну грн поточних зобов'язань. При значенні показника менше 1, баланс є неліквідним та підприємство неплатоспроможним.

Для проведення додаткових аналітичних досліджень для оцінки ліквідності також визначають:

- 1) питому вагу оборотних активів в активах;
- 2) частку запасів в оборотних активах;
- 3) відношення активів до довгострокових і поточних зобов'язань;
- 4) відношення оборотних активів до довгострокових і поточних зобов'язань і забезпечень;
- 5) відношення чистого прибутку до величини активів;
- 6) відношення поточної дебіторської заборгованості до поточної кредиторської заборгованості та інші.

Водночас необхідно зауважити, що, незважаючи на важливість зазначених показників ліквідності, існує низка недоліків при їх використанні, зокрема:

- 1) статичність, що пояснюється тим, що показники визначаються на підставі даних балансу, що відображає майновий стан підприємства на певну дату;
- 2) включення до складу оборотних активів неліквідних їх видів завищує значення показників ліквідності, що викривляє реальний фінансовий стан підприємства;
- 3) існують позабалансові потенційні зобов'язання, що не відображаються у балансі та відповідно не включаються до розрахунків коефіцієнтів ліквідності;
- 4) наведені показники ліквідності є недостатньо інформативними для

складання прогнозу майбутніх грошових надходжень і платежів.

Висновки до розділу 1

1. В роботі розкрито значення грошових коштів на підприємстві (зокрема, за допомогою організації їх руху підприємство вступає в сферу обмінно-розподільчих відносин; фінансово-господарська діяльність підприємства починається з придбання товарно-матеріальних запасів, засобів виробництва за допомогою грошових коштів; ефективність діяльності підприємства залежить від ефективності реалізації функцій грошей) як інструменту забезпечення ліквідності та платоспроможності. Визначено, що практично всі управлінські фінансові рішення пов'язані з використанням грошових коштів, наприклад, рішення щодо: можливості та доцільності здійснення інвестицій, пов'язаних з підтримкою визначеного рівня підприємницької діяльності та з можливим її розширенням; можливості обсягу зростання оборотних коштів; доцільності інвестицій на дослідження та розробки; залучення та обслуговування кредиту. Однією з основних характеристик грошового потоку та важливим показником фінансового аналізу виступає ліквідність та платоспроможність.

2. На підставі існуючих підходів до визначення ліквідності (як здатності трансформації активів на грошові кошти; здатності підприємства виконувати свої платіжні поточні зобов'язання; можливості фінансувати власну діяльність) та платоспроможності (можливості погашення поточних боргових зобов'язань перед кредиторами) уточнено їх зміст: ліквідність – це можливість швидкого перетворення майна на грошові кошти, платоспроможність – наявність у підприємства грошей та їх еквівалентів, достатніх для розрахунку за поточною кредиторською заборгованістю.

3. В кваліфікаційній роботі було уточнено основні складові системи управління ліквідністю підприємства (мета, завдання, суб'єкти, об'єкти, принципи, методи, функції, показники, інформаційне забезпечення, етапи управління) та надано їм характеристику. Використання системного підходу до

управління ліквідністю сприятиме підвищенню ефективності функціонування підприємства у коротко- та довгостроковій перспективі.

4. Уточнено основні показники в межах методичного підходу для аналізу ліквідності підприємства та визначено низку недоліків при їх використанні, зокрема: статичність, що пояснюється тим, що показники визначаються на підставі даних балансу, що відображає майновий стан підприємства на певну дату; включення до складу оборотних активів неліквідних їх видів завищує значення показників ліквідності, що викривляє реальний фінансовий стан підприємства; існування позабалансових зобов'язань, що не відображаються у балансі та відповідно не включаються до розрахунків коефіцієнтів ліквідності; недостатню інформативність показників ліквідності для складання прогнозу майбутніх грошових надходжень і платежів.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА СТАНУ ТА НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ЛІКВІДНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ ФІРМА «ДМ- ПРОДУКТ»

2.1. Оцінка фінансового стану ТОВ Фірма «ДМ-продукт»

ТОВ Фірма «ДМ-продукт» – це юридична особа, яка функціонує на основі чинного законодавства України та власного статуту. Підприємство володіє самостійним балансом, банківськими рахунками, включаючи валютні, а також має печатку, фірмові бланки та інші необхідні реквізити. Майно товариства складається з активів, переданих засновниками, виробленої продукції, безоплатних внесків та іншого майна, отриманого на законних підставах. Після державної реєстрації підприємство набуло статусу юридичної особи з правом укладати угоди, набувати майно, виступати в суді як позивач чи відповідач та вести іншу діяльність, передбачену статутом, як в Україні, так і за її межами.

Основна мета діяльності ТОВ Фірма «ДМ-продукт» полягає у задоволенні суспільних потреб через надання послуг, виробництво продукції та виконання робіт. Крім цього, підприємство спрямоване на реалізацію соціальних та економічних інтересів трудового колективу і своїх засновників. Головним видом діяльності підприємства є неспеціалізована оптова торгівля продуктами харчування, напоями та тютюновими виробами. Однак це не обмежується лише торгівлею: компанія також займається наданням інформаційних і рекламних послуг, організацією громадського харчування, проведенням наукових досліджень, транспортними та складськими послугами.

Підприємство може будувати, орендувати та продавати майно, укладати договори, у тому числі міжнародного характеру, та займатися зовнішньоекономічною діяльністю. Воно активно співпрацює з українськими та іноземними юридичними і фізичними особами, розширює свою діяльність на внутрішньому та зовнішньому ринках. Крім цього, ТОВ «Вендіно-Захід»

реалізує товари через власну торгівельну мережу, займається комісійною торгівлею, організовує ділові контакти між суб'єктами господарювання та впроваджує маркетингові і консалтингові проекти.

Майно товариства належить його учасникам на правах спільної часткової власності, пропорційно до їх внесків у статутний капітал. Підприємство створює резервний фонд у розмірі 25% від статутного капіталу, щорічно відраховуючи 5% від чистого прибутку до досягнення необхідного обсягу. Також із чистого прибутку формується фонд дивідендів, розмір якого визначається залежно від частки кожного учасника.

Підприємство самостійно планує свою діяльність, враховуючи попит на продукцію, роботи та послуги. Воно прагне до сталого розвитку, оптимізації витрат і покращення фінансових результатів, активно залучає інвестиції, бере участь у міжнародних торгах та займається розробкою нових бізнес-напрямків. Завдяки такому підходу ТОВ Фірма «ДМ-продукт» забезпечує стабільність та підвищення конкурентоспроможності на ринку.

Загальна характеристика досліджуваного підприємства та його місце в економічній системі регіону подано в табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Загальна характеристика ТОВ Фірма «ДМ-продукт»

Ознака	Характеристика
1	2
Повне найменування юридичної особи	Товариство з обмеженою відповідальністю Фірма «ДМ-продукт»
Організаційно-правова форма	Товариство з обмеженою відповідальністю
Скорочена назва	ТОВ Фірма «ДМ-продукт»
Статус юридичної особи	Не перебуває в процесі припинення
Код ЄДРПОУ	31739140
Дата реєстрації	06.11.2001 (23 роки 1 місяць)
Уповноважені особи	Микитюк Володимир Борисович
Розмір статутного капіталу	300000,00 грн.
Види діяльності	Основний: 46.39 Неспеціалізована оптова торгівля продуктами харчування, напоями та тютюновими виробами Інші: 47.11 Роздрібна торгівля в неспеціалізованих магазинах переважно продуктами харчування, напоями та тютюновими виробами

Продовження таблиці 2.1

1	2
	49.41 Вантажний автомобільний транспорт 56.10 Діяльність ресторанів, надання послуг мобільного харчування 68.20 Надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна 73.11 Рекламні агентства 73.20 Дослідження кон'юнктури ринку та виявлення громадської думки 77.11 Надання в оренду автомобілів і легкових автотранспортних засобів
Місцезнаходження юридичної особи	Україна, 10002, Житомирська область, місто Житомир, майдан Смолянський, будинок 3
Телефон	+380412482440

Організаційна структура управління ТОВ Фірма «ДМ-продукт» є лінійно-функціональною.

Дана організаційна структура має ряд важливих переваг для підприємства, яке займається неспеціалізованою оптовою торгівлею продуктами харчування, напоями та тютюновими виробами.

Однією із головних переваг є чіткий розподіл обов'язків між підрозділами та керівниками забезпечує ефективне управління окремими напрямками діяльності, такими як закупівля, збут, бухгалтерія та логістика. Це дозволяє злагоджено організувати роботу підприємства та забезпечити швидкий товарообіг.

По-друге, спеціалізація підрозділів сприяє підвищенню якості виконання завдань, оскільки кожен відділ зосереджується на своїй конкретній функції.

По-третє, ієрархічна система підпорядкування дозволяє підтримувати дисципліну та централізований контроль над усіма процесами, що особливо важливо для великого асортименту товарів і роботи з різними контрагентами.

Останньою перевагою даної організаційної структури управління є гнучкість у координації між підрозділами, що сприяє швидкому реагуванню на зміни ринкової кон'юнктури і є ключовим фактором для успішної оптової торгівлі продуктами харчування та тютюновими виробами.

Отже, розглянемо організаційну структуру управління ТОВ Фірма «ДМ-

продукт» більш детально (див. рис. 2.1).

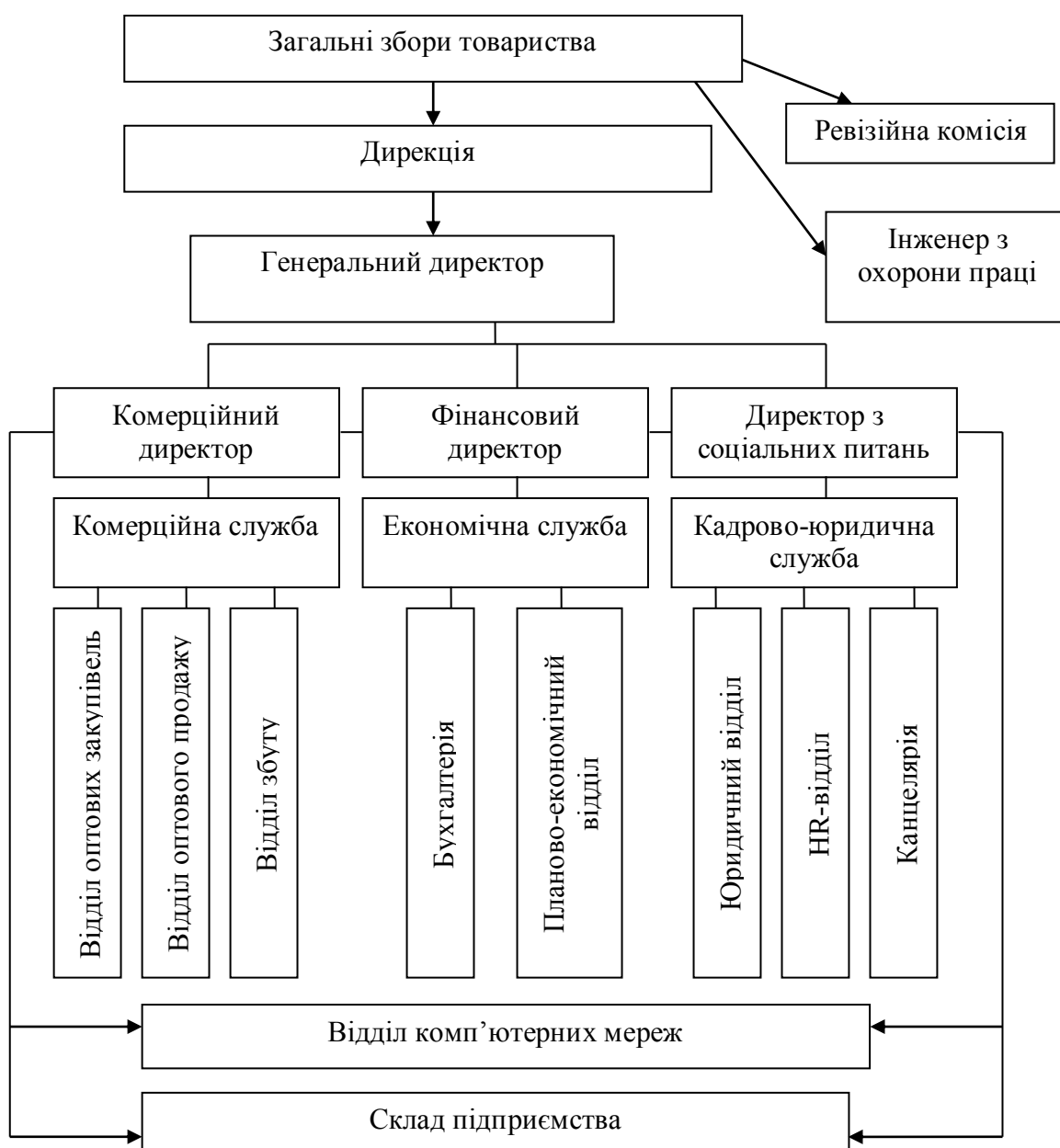

Рис. 2.1. Організаційна структура управління ТОВ Фірма «ДМ-продукт»

Вищим органом управління є Загальні збори товариства, які приймають стратегічні рішення та координують діяльність. Підпорядкованість керівництва відбувається через Дирекцію, що делегує оперативні обов'язки Генеральному директору – головній посадовій особі, яка відповідає за реалізацію ключових управлінських функцій.

На рівні функціональних напрямків управління компанією розділене між трьома основними керівниками: комерційним директором, фінансовим

директором і директором з соціальних питань. Комерційний директор курує комерційну службу, до складу якої входять відділи оптових закупівель, оптового продажу та відділ збуту. Таке розподілення дозволяє ефективно координувати роботу, пов'язану з постачанням ресурсів, реалізацією продукції та налагодженням каналів збуту.

Фінансовий директор відповідає за економічну службу, до складу якої входять бухгалтерія та планово-економічний відділ. Ця ланка забезпечує фінансовий облік, планування витрат, формування бюджету та аналіз економічних показників. Чітка структура економічного блоку є важливою для фінансової стійкості та контролю за господарською діяльністю підприємства.

Директор з соціальних питань очолює кадрово-юридичну службу, де функціонують юридичний відділ, відділ кадрів та канцелярія. Ці підрозділи забезпечують дотримання законодавства, управління персоналом та документаційний супровід діяльності компанії. Важливо, що цей напрямок охоплює як правові аспекти, так і соціальні питання, що позитивно впливає на стабільність трудових відносин.

Окрім основних служб, в структурі є відділ комп'ютерних мереж, що підтримує технічне забезпечення та ІТ-інфраструктуру, а також склади підприємства, які забезпечують зберігання продукції та матеріальних ресурсів. Така побудова дозволяє інтегрувати виробничі, фінансові та комерційні процеси в єдину систему управління. Загалом, організаційна структура є досить логічною та відповідає принципам функціональної взаємодії, хоча може потребувати оптимізації у разі зростання або зміни обсягів діяльності підприємства.

Оцінка фінансового стану ТОВ «ДМ-продукт» є ключовою для забезпечення стабільної роботи підприємства. Насамперед вона впливає на ліквідність та платоспроможність, дозволяючи оцінити, чи здатне підприємство вчасно погашати свої короткострокові зобов'язання. Аналіз допомагає виявити проблеми з нестачею оборотних коштів або надлишкові витрати, що можуть призвести до неплатоспроможності.

Регулярне вивчення фінансових показників дає змогу керівництву

контролювати наявні ресурси та оптимізувати їх використання. Це особливо важливо для підприємства, що займається оптовою торгівлею продуктами харчування, де швидкий товарообіг і своєчасні розрахунки з постачальниками є критичними. Оцінка фінансового стану допомагає не тільки виявити слабкі місця, а й вчасно знайти шляхи підвищення ліквідності, зокрема шляхом ефективного управління запасами та дебіторською заборгованістю.

Крім того, фінансова стабільність підвищує довіру партнерів, кредиторів і дозволяє підприємству залучати додаткові фінансові ресурси. У підсумку, аналіз забезпечує своєчасну реакцію на ризики та створює основу для фінансової стійкості й розвитку підприємства.

І спочатку здійснимо аналіз основних економічних показників діяльності досліджуваного підприємства протягом 2021-2023 років (див. табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Основні економічні показники діяльності
ТОВ Фірма «ДМ-продукт» за 2021-2023 рр.

Показники	Роки			Відхилення 2023 р. до 2021 р.	
	2021	2022	2023	+, –	%
Чистий дохід (виручка), тис. грн.	275245	285741	296543	21298	7,7
Валовий прибуток, тис. грн.	37448	36872	35876	-1572	-4,2
Чистий прибуток, тис. грн.	11769	15242	10271	-1498	-12,7
Середньооблікова чисельність працівників, чол.	154	169	132	-22	-14,3
Середньорічна вартість:					
- необоротних активів, тис. грн.	14392	14844	14651	259	1,8
- оборотних активів, тис. грн.	147374	158664	129825	-17549	-11,9
Фондовіддача, тис. грн./тис. грн.	19,1	19,2	20,2	1,1	5,6
Фондомісткість, тис. грн./тис. грн.	0,05	0,05	0,04	-0,01	-20,0
Фондоозброєність, тис. грн./чол.	93,5	87,8	110,9	17,4	18,6
Коефіцієнт оборотності оборотних активів, об. в рік	1,8	1,8	2,8	1,0	55,6
Продуктивність праці, тис. грн./чол.	1787,3	1690,8	2246,5	459,2	25,6
Рентабельність активів, %	7,3	8,2	7,1	-0,2	-

Аналіз основних економічних показників діяльності ТОВ Фірма «ДМ-продукт» за 2021-2023 роки свідчить про наявність як позитивних тенденцій, так і суттєвих проблем у господарській діяльності підприємства.

Чистий дохід підприємства за аналізований період зріс із 275245 тис. грн у 2021 році до 296543 тис. грн у 2023 році, що свідчить про приріст на 21298 тис. грн або 7,7%. Зростання доходу є позитивним сигналом, що підтверджує здатність підприємства утримувати позиції на ринку. Однак валовий прибуток знизився з 37448 тис. грн у 2021 році до 35876 тис. грн у 2023 році, що на 1572 тис. грн менше або на 4,2%. Це свідчить про зростання собівартості продукції або зниження ефективності операційної діяльності.

Чистий прибуток також зменшився зі 11769 тис. грн у 2021 році до 10271 тис. грн у 2023 році. Сума скорочення становить 1498 тис. грн, що дорівнює 12,7%. Це негативний сигнал, який вказує на зниження фінансової результативності підприємства. Скорочення прибутку вказує на можливі проблеми з витратами або управлінням ресурсами.

Середньооблікова чисельність працівників протягом трьох років скоротилася з 154 осіб у 2021 році до 132 осіб у 2023 році, що на 22 особи менше. Скорочення чисельності на 14,3%, пов'язане з оптимізацією персоналу та витрат на їх оплату праці, а також пов'язане зі зниженням обсягів виробництва. Попри скорочення чисельності персоналу, продуктивність праці зросла з 1787,3 тис. грн/чол. у 2021 році до 2246,5 тис. грн/чол. у 2023 році. Приріст продуктивності склав 459,2 тис. грн на одного працівника або 25,6%. Це свідчить про більш ефективніше використання трудових ресурсів підприємства.

Середньорічна вартість необоротних активів зросла з 14392 тис. грн у 2021 році до 14651 тис. грн у 2023 році. Збільшення становить 259 тис. грн або 1,8%. У той же час середньорічна вартість оборотних активів знизилася з 147374 тис. грн до 129825 тис. грн. Скорочення на 17549 тис. грн або 11,9% вказує на зменшення обігових коштів підприємства, що може негативно позначитися на його ліквідності.

Фондовіддача підприємства зросла з 0,93 тис. грн/тис. грн у 2021 році до 1,01 тис. грн/тис. грн у 2023 році, що вказує на підвищення ефективності використання основних засобів. У той же час фондомісткість знизилася з 0,05 тис. грн/тис. грн до 0,04 тис. грн, що є позитивним результатом. Фондозбройність

на одного працівника також збільшилася з 93,5 тис. грн у 2021 році до 111 тис. грн у 2023 році, що на 17,5 тис. грн більше.

Коефіцієнт оборотності оборотних активів підприємства зріс із 1,8 обертів у 2021 році до 2,2 обертів у 2023 році. Це свідчить про прискорення оборотності обігових коштів і більш ефективне управління запасами та дебіторською заборгованістю.

Рентабельність активів у 2023 році становила 7,1% проти 7,3% у 2021 році. Зниження на 0,2% є негативним сигналом, оскільки вказує на зменшення прибутковості від використання активів.

Таким чином, фінансова діяльність ТОВ Фірма «ДМ-продукт» демонструє позитивні зміни в частині зростання доходів, продуктивності праці та ефективності використання основних засобів. Проте зниження валового та чистого прибутку, скорочення оборотних активів і незначне зниження рентабельності активів потребують детального аналізу та вжиття заходів для підвищення прибутковості та фінансової стійкості підприємства.

На наступному етапі здійсимо аналіз структури та динаміки активів ТОВ Фірма «ДМ-продукт» за 2021-2023 рр., а також джерел їх утворення (див. табл. 2.3).

Аналіз структури та динаміки активів підприємства є важливим для розуміння ефективності використання ресурсів ТОВ Фірма «ДМ-продукт». Зміни у складі активів дозволяють оцінити, як підприємство розподіляє свої фінансові ресурси між необоротними та оборотними активами. Збільшення частки оборотних активів вказує на активізацію короткострокової операційної діяльності, тоді як високий рівень необоротних активів свідчить про довгострокові інвестиції у виробництво та розвиток. Детальний аналіз динаміки активів допомагає виявити тенденції у фінансовій політиці підприємства та оцінити, чи раціонально воно використовує наявний капітал для забезпечення стабільного функціонування та зростання.

Дослідження джерел утворення активів дозволяє визначити, наскільки підприємство залежить від власних чи залучених фінансових ресурсів.

Переважання власного капіталу у фінансуванні активів свідчить про фінансову незалежність та стабільність підприємства, тоді як зростання частки залученого капіталу може підвищувати фінансові ризики, але водночас відкривати можливості для додаткового розвитку. Оцінка динаміки джерел фінансування дозволяє керівництву приймати стратегічно обґрунтовані рішення щодо оптимізації структури капіталу, що позитивно впливає на платоспроможність, ліквідність та довгострокову фінансову стійкість підприємства.

Таблиця 2.3

Аналіз структури та динаміки активів і зобов'язань
ТОВ Фірма «ДМ-продукт» за 2021-2023 рр.

Показники	2021 р.		2022 р.		2023 р.		Відхилення 2023 р. до 2021 р.		
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	+/-	%	п/с
Активи									
I. Необоротні активи	13022	8,8	16666	8,4	12636	14,0	-386	-2,9	5,2
II. Оборотні активи	135265	91,2	182063	91,6	77587	86,0	-57678	-40,6	-5,2
Разом	148287	100	198729	100	90223	100	-58064	-39,2	-
Пасиви									
I. Власний капітал	26280	17,7	27112	13,6	26964	29,8	684	2,6	12,1
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	11401	7,7	12876	6,5	10652	11,8	-749	-6,5	4,1
III. Поточні зобов'язання і забезпечення	110606	74,6	158741	79,9	52607	58,4	-57999	-52,4	-16,2
Разом	148287	100	198729	100	90223	100	-58064	-39,2	-

Аналіз структури та динаміки активів ТОВ Фірма «ДМ-продукт» показує значні зміни в складі активів за період з 2021 по 2023 рік. У 2021 році частка необоротних активів становила 8,8% від загальної суми активів, а в 2023 році цей показник зріс до 14%. Хоча абсолютна сума необоротних активів зросла з 13022 тис. грн у 2021 році до 12636 тис. грн у 2023 році, загальна вартість активів підприємства зменшилась на 39,2%, що призвело до зниження частки необоротних активів у загальній структурі. Це свідчить про певне зниження

інвестиційних витрат у довгострокові активи, а також про перерозподіл ресурсів у бік оборотних активів для підтримки короткострокових операційних потреб.

Оборотні активи за цей період зменшились на 57678 тис. грн, або 40,6%, з 135 265 тис. грн у 2021 році до 77587 тис. грн у 2023 році. У той же час їх частка в загальній структурі активів зменшилась з 91,2% до 86%, що вказує на зменшення оборотності активів та зниження ефективності їх використання. Це зменшення в основному обумовлено зниженням вартості запасів і дебіторської заборгованості, що може свідчити про зменшення обсягів реалізації чи труднощі з ліквідністю.

З точки зору пасивів, структура змінилася не менш істотно. Власний капітал підприємства за 2023 рік зріс на 12,1%, з 26280 тис. грн у 2021 році до 26964 тис. грн у 2023 році, що вказує на поліпшення фінансової стабільності за рахунок приросту власних коштів. Однак, обсяг довгострокових зобов'язань знизився на 6,5%, з 11401 тис. грн у 2021 році до 10565 тис. грн у 2023 році. Це свідчить про зменшення залежності підприємства від довгострокового фінансування, але одночасно вказує на підвищення фінансового ризику через зменшення джерел стабільного капіталу. Поточні зобов'язання знизились на 57999 тис. грн, або 452,4%, що показує, що підприємство здійснило скорочення своїх короткострокових боргових зобов'язань.

Загалом, зміни в активній і пасивній частині балансу ТОВ Фірма «ДМ-продукт» свідчать про намагання підприємства зменшити залежність від зовнішніх джерел фінансування, зберігаючи при цьому певну стабільність за рахунок власних коштів. Однак загальний спад активів на 39,2% може вказувати на певні труднощі з ліквідністю та ефективним управлінням активами.

Динаміка показників формування фінансових результатів ТОВ Фірма «ДМ-продукт» за 2021-2023 роки є важливим етапом аналізу, оскільки дозволяє оцінити ефективність діяльності підприємства, його прибутковість та здатність генерувати фінансові ресурси для розвитку. Аналіз зміни чистого доходу, собівартості та валового прибутку допомагає зрозуміти, наскільки підприємство може збільшувати обсяги продажів та контролювати витрати. Важливим є також

дослідження адміністративних і збутових витрат, оскільки їх оптимізація напряду впливає на чистий фінансовий результат.

Динаміка показників формування фінансових результатів ТОВ Фірма «ДМ-продукт» за 2021-2023 рр. відображено в табл. 2.4.

Таблиця 2.4

Динаміка показників формування фінансових результатів ТОВ Фірма «ДМ-продукт» за 2021-2023 рр.

Показники	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Відхилення 2023 р. до 2021 р.	
				+;-	%
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	275245	285741	296543	21298	7,7
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	237797	248869	260667	22870	9,6
Валовий прибуток	37448	36872	35876	-1572	-4,2
Інші операційні доходи	2984	2091	1023	-1961	-65,7
Адміністративні витрати	6708	6794	4592	-2116	-31,5
Витрати на збут	6224	7123	4883	-1341	-21,5
Інші операційні витрати	4562	3762	7658	3096	67,9
Фінансові результати від операційної діяльності	22938	21284	19766	-3172	-13,8
Фінансові витрати	2250	1547	4423	2173	96,7
Інші витрати	6402	1222	3360	-3042	-47,5
Фінансовий результат до оподаткування	14286	18515	11983	-2303	-16,1
Витрати з податку на прибуток	2571	3333	1712	-859	-33,4
Чистий прибуток (збиток)	11769	15242	10271	-1498	-12,7

Аналіз динаміки показників формування фінансових результатів ТОВ Фірма «ДМ-продукт» за 2021-2023 роки свідчить про неоднозначні тенденції у діяльності підприємства. Чистий дохід від реалізації продукції зріс на 21298 тис. грн, або 7,7%, з 27 245 тис. грн у 2021 році до 296543 тис. грн у 2023 році. Це позитивний показник, який вказує на зростання обсягів продажів. Водночас собівартість реалізованої продукції зросла на 22870 тис. грн, або 9,6%, з 237797 тис. грн до 260667 тис. грн, що вказує на більш швидкі темпи зростання витрат на виробництво та реалізацію продукції порівняно зі зростанням доходу.

Як наслідок, валовий прибуток підприємства знизився на 1572 тис. грн, або 4,2%, з 37448 тис. грн у 2021 році до 35876 тис. грн у 2023 році. Це свідчить про

погіршення ефективності управління витратами на виробництво та реалізацію товарів. Додатково зниження інших операційних доходів на 1961 тис. грн, або 65,7%, з 984 тис. грн у 2021 році до 1023 тис. грн у 2023 році стало додатковим негативним чинником для фінансових результатів.

Адміністративні витрати за аналізований період знизилися на 2126 тис. грн, або 31,5%, з 6708 тис. грн у 2021 році до 4592 тис. грн у 2023 році. Таке скорочення свідчить про ефективне управління витратами на загальне адміністрування. Витрати на збут, навпаки, зменшилися більш суттєво на 1341 тис. грн, або 21,5%, з 6224 тис. грн у 2021 році до 4883 тис. грн у 2023 році. Це може вказувати на скорочення активності у напрямку просування продукції.

Інші операційні витрати зросли на 3096 тис. грн, або 67,9%, з 4562 тис. грн до 7658 тис. грн, що є негативним фактором і вказує на збільшення непередбачених або додаткових витрат у процесі операційної діяльності. Через вищезазначені фактори фінансовий результат від операційної діяльності знизився на 3172 тис. грн, або 13,8%, з 22938 тис. грн у 2021 році до 19766 тис. грн у 2023 році.

Фінансові витрати підприємства зросли більш ніж удвічі – на 2173 тис. грн, або 96,7%, з 2250 тис. грн у 2021 році до 4423 тис. грн у 2023 році. Це свідчить про підвищення витрат на обслуговування кредитів або інших фінансових зобов'язань підприємства. Разом з тим інші витрати зменшилися на 302 тис. грн, або 47,5%, з 640 тис. грн до 336 тис. грн.

Фінансовий результат до оподаткування за три роки зменшився на 2303 тис. грн, або 16,1%, з 14286 тис. грн у 2021 році до 11983 тис. грн у 2023 році. Податкові витрати на прибуток скоротилися на 859 тис. грн, або 33,4%, з 2571 тис. грн до 1712 тис. грн. Чистий прибуток підприємства зменшився на 1498 тис. грн, або 12,7%, з 11769 тис. грн у 2021 році до 10271 тис. грн у 2023 році.

Загалом спостерігається зростання доходів від реалізації, однак швидше зростання собівартості та фінансових витрат негативно впливає на загальну рентабельність діяльності. Підприємство демонструє тенденцію до зниження прибутковості на фоні збільшення витрат і погіршення ефективності управління

операційними доходами та фінансовими зобов'язаннями.

Аналіз рівня ефективності господарської діяльності шляхом розрахунку показників рентабельності є важливим етапом оцінки фінансово-господарської стійкості підприємства. Показники рентабельності дозволяють оцінити, наскільки ефективно ТОВ Фірма «ДМ-продукт» використовує свої ресурси для отримання прибутку. Вони відображають здатність підприємства генерувати прибуток з кожної гривні вкладених активів, власного капіталу чи отриманої виручки. Це особливо актуально для підприємств, що працюють в умовах ринкової конкуренції, оскільки висока рентабельність свідчить про конкурентоспроможність та ефективність управління ресурсами.

Дослідження динаміки рентабельності за кілька років дозволяє виявити тенденції в господарській діяльності підприємства, оцінити вплив змін у доходах та витратах на кінцеві фінансові результати. Аналіз показників (див. табл. 2.5), таких як рентабельність продажу, активів та власного капіталу, дає змогу вчасно виявити проблеми зі зниженням прибутковості та вжити необхідних управлінських рішень. Таким чином, розрахунок рентабельності є не лише інструментом контролю за ефективністю діяльності, а й основою для стратегічного планування та прийняття обґрунтованих рішень щодо підвищення прибутковості підприємства.

Таблиця 2.5

Аналіз рівня ефективності господарської діяльності ТОВ Фірма «ДМ-продукт»
за 2021-2023 рр.

Найменування показника	Роки			Відхилення 2023 р. до 2021 р. (+/-)
	2021	2022	2023	
Рентабельність господарської діяльності, %	4,6	5,8	3,7	-0,9
Рентабельність продажу, %	4,3	5,3	3,5	-0,8
Рентабельність активів, %	7,3	8,2	7,1	-0,2
Рентабельність власного капіталу, %	44,8	56,2	38,1	-6,7
Коефіцієнт окупності виробничих витрат	1,16	1,15	1,13	-0,03
Коефіцієнт окупності активів	1,9	1,4	3,3	1,4

Рівень ефективності господарської діяльності ТОВ Фірма «ДМ-продукт» за 2021-2023 роки демонструє як позитивні, так і негативні тенденції.

Рентабельність господарської діяльності знизилася з 4,6% у 2021 році до 3,7% у 2023 році, що свідчить про зменшення загальної ефективності операцій на 0,9 процентних пункти. Це зумовлено зростанням витрат на виробництво продукції та зниженням валового прибутку.

Рентабельність продажу за аналізований період зменшилася з 4,3% у 2021 році до 3,5% у 2023 році, тобто на 0,8 процентних пункти. Це означає, що підприємство отримує менше чистого прибутку з кожної гривні реалізованої продукції, що свідчить про певні труднощі в управлінні собівартістю та ціновою політикою. Рентабельність активів також зазнала незначного зниження: у 2021 році вона становила 7,3%, а у 2023 році – 7,1%, що є падінням на 0,2 процентних пункти. Це свідчить про менш ефективне використання активів для генерування прибутку.

Особливу увагу слід звернути на рентабельність власного капіталу, яка знизилася на 6,7 процентних пункти – з 44,8% у 2021 році до 38,1% у 2023 році. Це є ознакою зниження віддачі на вкладений капітал, що негативно позначається на фінансовій привабливості підприємства для інвесторів. Коефіцієнт окупності виробничих витрат залишився майже на тому ж рівні – у 2021 році він складав 1,16, а у 2023 році – 1,13, що свідчить про стабільність окупності витрат при певному зниженні фінансових результатів.

Позитивною зміною є динаміка коефіцієнта окупності активів, який зріс з 1,9 у 2021 році до 3,3 у 2023 році. Це вказує на те, що підприємство ефективніше використовує свої активи для отримання виручки. Загалом, зниження показників рентабельності вимагає перегляду операційної діяльності підприємства для підвищення прибутковості, зокрема шляхом оптимізації витрат і покращення ефективності управління активами та капіталом.

Отже, здійснивши аналіз фінансового стану ТОВ Фірма «ДМ-продукт» можемо зробити висновок, що фінансовий стан підприємства за 2021-2023 роки характеризується як позитивними, так і негативними аспектами. Чистий дохід підприємства зріс на 7,7%, що свідчить про збільшення обсягів продажу, але водночас знизилися валовий та чистий прибуток, що може свідчити про

зростання собівартості продукції та зниження ефективності операційної діяльності. Окрім того, підприємство скоротило чисельність працівників на 14,3%, однак продуктивність праці зросла на 25,6%, що вказує на підвищення ефективності використання трудових ресурсів. З іншого боку, були зафіксовані проблеми з ліквідністю: оборотні активи знизились на 11,9%, що разом із зниженням оборотності активів може вказувати на труднощі з ліквідністю. Структура фінансування покращилась завдяки збільшенню частки власного капіталу на 12,1% і зменшенню короткострокових зобов'язань, що підвищує фінансову стійкість підприємства. Проте загальний спад активів на 39,2% є сигналом наявності фінансових труднощів. Таким чином, хоча компанія має позитивні результати у вигляді зростання доходів і продуктивності праці, зниження прибутковості, ліквідності та падіння активів вимагають уваги та впровадження заходів для покращення фінансової стабільності.

2.2. Аналіз ліквідності та платоспроможності на ТОВ Фірма «ДМ-продукт»

За результатами попереднього аналізу фінансового стану підприємства було виявлено, що, незважаючи на збільшення чистого доходу, спостерігається зниження прибутковості та проблеми з ліквідністю. Оборотні активи зменшилися, що може свідчити про погіршення здатності підприємства виконувати свої короткострокові зобов'язання. Ці обставини вимагають більш детального аналізу управління грошовими потоками та структури активів і зобов'язань. Оскільки рівень ліквідності знизився, необхідно також оцінити платоспроможність компанії, зокрема її здатність своєчасно виконувати довгострокові зобов'язання, що безпосередньо впливає на її фінансову стійкість у майбутньому.

Тому, для кращого розуміння поточного фінансового стану, необхідно провести додатковий аналіз ліквідності підприємства.

І на першому етапі аналізу ліквідності підприємства проаналізуємо

динаміку та структуру оборотних активів ТОВ Фірма «ДМ-продукт» за 2021-2023 рр. (див. табл. 2.6).

Аналіз динаміки та структури оборотних активів є важливим, оскільки ці активи безпосередньо впливають на здатність підприємства виконувати свої короткострокові зобов'язання. Зміни в оборотних активах можуть сигналізувати про зміни в ліквідності підприємства та його фінансову стабільність. Оцінка структури цих активів допомагає зрозуміти, в яких саме компонентах є найбільші ризики, а також виявити потенційні слабкі місця в управлінні ресурсами. Тому розгляд цих аспектів є необхідним для подальшого ефективного планування та прийняття фінансових рішень.

Таблиця 2.6

Динаміка та структура оборотних активів ТОВ Фірма «ДМ-продукт» за 2021-2023 рр.

Показники	2021 р.		2022 р.		2023 р.		Відхилення 2023 р. до 2021 р.		
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	+/-	%	п.с.
Запаси	70585	52,18	93601	51,41	32281	41,61	-38304	-54,27	-10,58
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	32178	23,79	43322	23,80	29125	37,54	-3053	-9,49	13,75
Дебіторська заборгованість за виданими авансами	3855	2,85	5564	3,06	2194	2,83	-1661	-43,09	-0,02
Дебіторська заборгованість розрахунками з бюджетом	812	0,60	1789	0,98	763	0,98	-49	-6,03	0,38
Інша поточна дебіторська заборгованість	12901	9,54	18084	9,93	5205	6,71	-7696	-59,65	-2,83
Гроші та їх еквіваленти	14680	10,85	19703	10,82	8019	10,34	-6661	-45,37	-0,52
Витрати майбутніх періодів	254	0,19	0	0,00	0	0,00	-254	-100,00	-0,19
Усього за розділом II	135265	100,00	182063	100,00	77587	100,00	-57678	-42,64	0,00

Здійснивши аналіз динаміки та структури оборотних активів ТОВ «ДМ-продукт» за 2021-2023 роки, можемо відмітити, що вони зазнали значних змін. Запаси зменшилися на 38304 тис. грн, що виявляється у скороченні їх частки в оборотних активах з 52,18% у 2021 році до 41,61% у 2023 році. Це свідчить про зменшення обсягів виробництва або оптимізацію запасів. Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги зменшилась на 3053 тис. грн, і її частка в оборотних активах збільшилась з 23,79% до 37,54%, що свідчить про зменшення обсягів продажу або зміну політики щодо погашення заборгованості. Дебіторська заборгованість за виданими авансами знизилась на 1661 тис. грн, що вказує на зменшення обсягів авансів або більш ефективне управління грошовими потоками. Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом зменшилась на 763 тис. грн, що свідчить про покращення виконання зобов'язань перед бюджетом. Інша поточна дебіторська заборгованість знизилась на 7696 тис. грн, що показує покращення стану обігових активів підприємства. Гроші та їх еквіваленти зменшились на 6661 тис. грн, що вказує на зниження ліквідності підприємства. Витрати майбутніх періодів залишились без змін, склавши 254 тис. грн. Загалом, ці зміни вказують на скорочення оборотних активів на 57678 тис. грн, що є результатом як зниження фінансової активності, так і заходів щодо оптимізації структури активів підприємства.

Оцінка показників важлива тому, що вона дозволяє визначити фінансовий стан підприємства, виявити тенденції змін та оцінити ефективність управління активами.

Аналіз допомагає виявити проблемні аспекти, такі як зниження ліквідності, уповільнення обігу активів чи зростання дебіторської заборгованості, які можуть вплинути на платоспроможність компанії. Крім того, оцінка показників дає змогу приймати обґрунтовані управлінські рішення для оптимізації структури активів, покращення грошових потоків та забезпечення фінансової стабільності підприємства.

Отже, здійснимо аналіз показників ліквідності ТОВ Фірма «ДМ-продукт» протягом 2021-2023 років (див. табл. 2.7).

Показники ліквідності ТОВ Фірма «ДМ-продукт» за 2021-2023 рр.

Показники	Нормативне значення	Роки			Відхилення 2023 р. до 2021 р. (+/-)
		2021	2022	2023	
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	>0,2	0,13	0,12	0,15	0,02
Коефіцієнт швидкої ліквідності	>0,5	1,08	1,02	1,31	0,23
Коефіцієнт загальної ліквідності (покриття)	>1	1,22	1,15	1,47	0,25
Частка оборотних засобів в активах	за планом	0,91	0,92	0,86	-0,05
Частка виробничих запасів в оборотних активах	>0,5	0,52	0,51	0,36	-0,16

Аналіз показників ліквідності ТОВ Фірма «ДМ-продукт» за 2021-2023 роки демонструє як позитивні, так і негативні тенденції у фінансовій діяльності підприємства. Коефіцієнт абсолютної ліквідності за три роки збільшився з 0,13 у 2021 році до 0,15 у 2023 році, що на 0,02 більше, проте він так і не досяг нормативного значення більше 0,2. Це свідчить про недостатній рівень грошових коштів та їх еквівалентів для покриття короткострокових зобов'язань.

Коефіцієнт швидкої ліквідності протягом аналізованого періоду зріс з 1,08 у 2021 році до 1,31 у 2023 році, що на 0,23 більше. Даний показник перевищує нормативне значення у 0,5, що свідчить про здатність підприємства своєчасно погашати свої короткострокові зобов'язання за рахунок найбільш ліквідних активів, таких як дебіторська заборгованість та грошові кошти.

Коефіцієнт загальної ліквідності або коефіцієнт покриття також показує позитивну динаміку, збільшившись з 1,22 у 2021 році до 1,47 у 2023 році. Зростання на 0,25 свідчить про зростання здатності підприємства покривати свої поточні зобов'язання за рахунок усіх оборотних активів підприємства. При нормативному значенні більше 1 даний показник підтверджує фінансову стійкість підприємства в частині короткострокової платоспроможності.

Разом з тим частка оборотних засобів в активах знизилася з 0,91 у 2021 році до 0,86 у 2023 році, що на 0,05 менше. Це свідчить про скорочення обсягу оборотних активів у структурі загальних активів підприємства, що пов'язано зі зниженням фінансової активності або ефективністю управління оборотними

коштами.

Частка виробничих запасів в оборотних активах за три роки знизилась з 0,52 у 2021 році до 0,36 у 2023 році. Скорочення цього показника нижче нормативного значення більше 0,5 свідчить про певний ризик для безперебійного функціонування підприємства.

Таким чином, аналіз показників ліквідності ТОВ Фірма «ДМ-продукт» свідчить про покращення показників швидкої та загальної ліквідності, що демонструє здатність підприємства покривати свої короткострокові зобов'язання. Проте низький коефіцієнт абсолютної ліквідності, зниження частки оборотних засобів в активах та скорочення виробничих запасів вимагають додаткової уваги для забезпечення стабільного функціонування суб'єкта господарювання у майбутньому.

Аналіз балансу ліквідності є важливим для оцінки здатності підприємства своєчасно погашати свої зобов'язання та підтримувати фінансову стабільність. Він допомагає визначити, наскільки швидко активи компанії можуть бути перетворені в грошові кошти для покриття поточних і довгострокових зобов'язань. Співставлення груп активів за ступенем ліквідності з групами пасивів за термінами їх погашення дозволяє виявити наявність дефіциту чи надлишку ліквідних ресурсів, що впливає на платоспроможність підприємства та його здатність уникати фінансових труднощів.

Оцінка ліквідності балансу є важливою не лише для внутрішнього менеджменту підприємства, але й для інвесторів, кредиторів та інших зацікавлених сторін, оскільки вона демонструє фінансову стійкість, надійність та ефективність управління ресурсами. Дотримання необхідних нерівностей між групами активів і пасивів є ознакою збалансованої структури фінансових ресурсів, що забезпечує стабільну роботу підприємства. У випадку порушення цих умов виникає загроза неплатоспроможності, що може призвести до фінансових криз, втрати довіри з боку партнерів, кредиторів та зниження конкурентоспроможності на ринку. Саме тому регулярний аналіз ліквідності дозволяє не лише контролювати поточний фінансовий стан компанії, а й

виявляти потенційні проблеми на ранніх етапах та запобігати їх поглибленню.

Отже, здійснимо аналіз ліквідності балансу ТОВ Фірма «ДМ-продукт» за 2021-2023 роки (див. табл. 2.8).

Таблиця 2.8

Аналіз ліквідності балансу ТОВ Фірма «ДМ-продукт» за 2021-2023 рр., тис.грн.

Група активів	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Абсолютне відхилення, тис. грн.	Відносне відхилення, %
A1	14680	19703	8019	-6661	-45,37
A2	49746	68759	37287	-12459	-25,05
A3	70839	93601	32281	-38558	-54,43
A4	13022	16666	12636	-386	-2,96
Всього активів	148287	198729	90223	-58064	-39,16
Група пасивів	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Абсолютне відхилення, тис. грн.	Відносне відхилення, %
П1	46408	68408	33147	-13261	-28,57
П2	64198	90333	19460	-44738	-69,69
П3	11401	12876	10652	-749	-6,57
П4	26280	27112	26964	684	2,60
Всього пасивів	148287	198729	90223	-58064	-39,16

Порівнюючи групи активів і пасивів ТОВ Фірма «ДМ-продукт» для оцінки ліквідності балансу в табл. 2.8, можна зробити висновок про те, наскільки підприємство здатне покривати свої зобов'язання різного терміну погашення.

Група А1 і П1 (найбільш ліквідні активи та найбільш термінові зобов'язання): У 2021 році активи групи А1 становили 14680 тис. грн, а зобов'язання групи П1 – 46408 тис. грн. Нерівність $A1 < П1$ не виконується, що свідчить про недостатню кількість грошових коштів для покриття термінових зобов'язань. У 2023 році ситуація погіршилася: А1 знизилися до 8019 тис. грн, тоді як П1 склали 33147 тис. грн. Різниця у значеннях підтверджує низький рівень абсолютної ліквідності, оскільки активів А1 недостатньо для погашення найбільш термінових зобов'язань.

Група А2 і П2 (швидколіквідні активи та короткострокові зобов'язання): У 2021 році активи групи А2 становили 49746 тис. грн, а зобов'язання П2 – 64198 тис. грн. Нерівність $A2 < П2$ також не виконується, що означає нестачу

швидколіквідних активів для покриття короткострокових зобов'язань. У 2023 році А2 знизилися до 37287 тис. грн, тоді як П2 різко скоротилися до 19460 тис. грн. У цьому випадку ситуація дещо покращилася, оскільки активи групи А2 почали наблизятися до рівня зобов'язань П2, проте все ще не досягли повного покриття.

Група А3 і П3 (повільноліквідні активи та довгострокові зобов'язання): У 2021 році активи групи А3 становили 70839 тис. грн, а зобов'язання П3 – 11401 тис. грн. Нерівність $A3 > P3$ виконується, що вказує на можливість підприємства покривати довгострокові зобов'язання за рахунок менш ліквідних активів. У 2023 році активи групи А3 зменшилися до 32281 тис. грн, тоді як П3 склали 10652 тис. грн. Нерівність продовжує виконуватися, оскільки активів групи А3 достатньо для покриття довгострокових зобов'язань, незважаючи на загальне скорочення.

Група А4 і П4 (найменш ліквідні активи та власний капітал): У 2021 році активи групи А4 становили 13022 тис. грн, а зобов'язання П4 – 26280 тис. грн. Нерівність $A4 < P4$ виконується, що є типовим для балансу, оскільки власний капітал фінансує не лише неліквідні активи, але й інші ресурси підприємства. У 2023 році активи А4 знизилися до 12636 тис. грн, тоді як П4 зросли до 26964 тис. грн. Це свідчить про стабільність власного капіталу на фоні скорочення активів.

Загалом, баланс ТОВ Фірма «ДМ-продукт» є неліквідним, оскільки нерівності $A1 < P1$ та $A2 < P2$ не виконуються протягом 2021-2023 років. Це свідчить про нестачу ліквідних та швидколіквідних активів для покриття короткострокових і термінових зобов'язань. Виконання нерівностей $A3 > P3$ та $A4 < P4$ вказує на достатність менш ліквідних активів для покриття довгострокових зобов'язань і стійкість власного капіталу. Підприємству необхідно посилити роботу з ліквідністю активів та забезпечити баланс між активами і зобов'язаннями для підвищення фінансової стійкості.

Аналіз показників ділової активності є важливим для оцінки ліквідності, оскільки він дозволяє визначити ефективність використання ресурсів підприємства та швидкість їх обороту. Показники ділової активності, зокрема коефіцієнти оборотності запасів, дебіторської заборгованості, кредиторської

заборгованості та загального капіталу, демонструють, наскільки оперативно підприємство перетворює свої активи на грошові кошти. Чим швидше здійснюється оборот активів, тим ефективніше компанія забезпечує свою платоспроможність і здатність своєчасно погашати поточні зобов'язання. Високі показники оборотності свідчать про наявність достатньої ліквідності та ефективне управління фінансами.

Крім того, аналіз ділової активності дозволяє оцінити якість операційної діяльності підприємства та виявити можливі проблеми в управлінні оборотним капіталом. Повільний оборот запасів чи дебіторської заборгованості може призводити до заморожування коштів у активах, що знижує ліквідність і створює ризик несвоєчасного виконання зобов'язань. Водночас ефективне управління діловою активністю дозволяє підприємству забезпечити оптимальну структуру активів та підтримувати необхідний рівень ліквідності, що є важливим показником фінансової стабільності та конкурентоспроможності компанії.

Отже, здійснимо аналіз показників ділової активності ТОВ Фірма «ДМ-продукт» за 2021-2023 роки (див. табл. 2.9).

Таблиця 2.9

Динаміка показників ділової активності
ТОВ Фірма «ДМ-продукт» за 2021-2023 рр.

Показники	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Відхилення 2023 р. до 2021 р, +,-
Коефіцієнт оборотності активів, об. в рік	1,7	1,65	3,8	2,1
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості, об. в рік	2,45	1,80	5,6	3,15
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості, об. в рік	5,53	4,16	5,9	0,37
Строк погашення дебіторської заборгованості, днів	66,0	87,7	61,9	-4,1
Строк погашення кредиторської заборгованості, днів	148,98	202,8	65,2	-83,78
Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів, об. в рік	3,90	3,05	9,2	5,3
Коефіцієнт оборотності основних засобів, об. в рік	22,6	17,9	24,3	1,7
Коефіцієнт оборотності власного капіталу, об. в рік	10,47	10,54	11,0	0,53

Аналіз показників ділової активності ТОВ «ДМ-продукт» за 2021-2023 роки показує суттєві зміни, що свідчать про значне покращення в ефективності

використання ресурсів підприємства.

Коефіцієнт оборотності активів збільшився з 1,7 в 2021 році до 3,8 в 2023 році, що означає, що компанія стала значно ефективніше використовувати свої активи для генерації доходу. Зростання на 2,1 об. в рік свідчить про значне покращення оборотності всіх активів, що вказує на підвищення ефективності діяльності підприємства. Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів зріс з 3,9 в 2021 році до 9,2 в 2023 році, що вказує на значне прискорення обороту запасів. Збільшення на 5,3 об. в рік говорить про більш ефективне управління запасами і їх швидший продаж.

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості зріс з 5,53 в 2021 році до 5,9 в 2023 році, що вказує на більш ефективне погашення дебіторської заборгованості. Це також підтверджується скороченням строку погашення дебіторської заборгованості з 66 днів в 2021 році до 61,9 днів в 2023 році, що вказує на покращення в управлінні дебіторами та прискорене отримання грошових коштів від клієнтів. Водночас, строк погашення кредиторської заборгованості зменшився з 149 днів в 2021 році до 65,2 днів в 2023 році, що є значним покращенням. Зріст коефіцієнта оборотності кредиторської заборгованості з 2,45 до 5,6 свідчить про ефективніше управління короткостроковими зобов'язаннями, що дозволяє підприємству зменшити навантаження на ліквідність і своєчасно виконувати зобов'язання перед постачальниками.

Коефіцієнт оборотності основних засобів збільшився з 22,6 в 2021 році до 24,3 в 2023 році, що означає покращення ефективності використання основних засобів у виробничому процесі, та збільшення коефіцієнта оборотності власного капіталу з 10,47 до 11,0, що свідчить про підвищення ефективності використання власних фінансових ресурсів підприємства.

Усі ці зміни показують, що ТОВ Фірма «ДМ-продукт» значно покращило свою ділову активність у 2023 році порівняно з 2021 роком, що позитивно впливає на ліквідність і фінансову стійкість підприємства.

Аналіз динаміки грошових потоків є важливим для управління ліквідністю

підприємства, оскільки він показує реальну наявність грошових коштів для покриття поточних зобов'язань. Ліквідність підприємства залежить від здатності генерувати стабільний позитивний грошовий потік з операційної діяльності, оскільки саме ця діяльність є основним джерелом фінансових ресурсів для забезпечення безперебійної роботи. Нестача коштів або негативний операційний потік може призвести до касових розривів, що створює ризик неплатоспроможності та підриває фінансову стабільність компанії.

Крім того, аналіз грошових потоків дозволяє оцінити баланс між надходженнями і витратами в інвестиційній та фінансовій діяльності. Від'ємні грошові потоки з інвестиційної діяльності, наприклад, свідчать про значні капітальні вкладення, що тимчасово знижують ліквідність, але можуть підвищити прибутковість у майбутньому. З іншого боку, вплив коштів з фінансової діяльності вказує на погашення боргів або виплату дивідендів, що потребує ефективного планування ліквідних ресурсів. Таким чином, регулярний аналіз грошових потоків допомагає забезпечити підприємству достатній рівень ліквідності для виконання поточних і довгострокових фінансових зобов'язань.

Отже, здійснимо аналіз динаміки грошових потоків ТОВ Фірма «ДМ-продукт» за 2021-2023 рр (див. табл. 2.10).

Таблиця 2.10

Аналіз динаміки грошових потоків
ТОВ Фірма «ДМ-продукт» за 2021-2023 рр.

Статті грошових потоків	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Абсолютне відхилення, тис. грн.
Чистий рух коштів від операційної діяльності	112678	164311	121331	8653
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	(45128)	(59247)	(56220)	(11092)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	(65728)	(100041)	(76795)	(11067)
Чистий грошовий потік	14680	19703	8019	-6661

Аналіз динаміки грошових потоків ТОВ Фірма «ДМ-продукт» за 2021-2023 роки показує змішані тенденції в управлінні фінансовими ресурсами

підприємства.

Чистий рух коштів від операційної діяльності, який є ключовим джерелом формування грошових потоків підприємства, зріс з 112678 тис. грн у 2021 році до 121331 тис. грн у 2023 році, що відповідає приросту на 8653 тис. грн. Хоча в 2022 році спостерігалось суттєве збільшення до 164311 тис. грн, у 2023 році показник знизився, що вказує на погіршення ефективності операційної діяльності в останній рік. Незважаючи на це, операційний грошовий потік залишається позитивним, що свідчить про здатність підприємства забезпечувати свою діяльність основними операціями.

Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності протягом трьох років залишається від'ємним, що свідчить про активне здійснення капітальних інвестицій або вкладень у довгострокові активи. У 2021 році відтік коштів становив 45128 тис. грн, а у 2023 році він зріс до 56220 тис. грн, що є абсолютним зростанням на 11092 тис. грн. Таке збільшення може вказувати на значні вкладення в розвиток виробництва або інші довгострокові проєкти, які у перспективі можуть підвищити ефективність підприємства.

Чистий рух коштів від фінансової діяльності також є від'ємним упродовж аналізованого періоду, що вказує на зменшення залучених фінансових ресурсів або на значні виплати за зобов'язаннями. У 2021 році відтік коштів становив 65728 тис. грн, а у 2023 році він збільшився до 76795 тис. грн. Це відповідає зростанню на 11067 тис. грн, що свідчить про скорочення фінансування ззовні або збільшення виплат за борговими зобов'язаннями. Найвищий відтік у 2022 році (100041 тис. грн) вказує на найбільш критичний рік у контексті фінансових операцій.

У підсумку, чистий грошовий потік підприємства за три роки знизився з 14680 тис. грн у 2021 році до 8019 тис. грн у 2023 році, що демонструє абсолютне скорочення на 6661 тис. грн. Це свідчить про поступове зменшення надходжень грошових коштів і про необхідність підвищення ефективності операційної діяльності та контролю над відтоками у фінансовій та інвестиційній діяльності. Загалом підприємство зберігає позитивний чистий потік, але його динаміка

свідчить про певні фінансові ризики та необхідність оптимізації управління грошовими потоками.

Загалом, для забезпечення ефективного управління ліквідністю підприємству необхідно оптимізувати операційні витрати та підвищити оборотність активів для збільшення надходжень від операційної діяльності. Також слід переглянути обсяги інвестицій та раціоналізувати фінансові виплати, зосередившись на залученні додаткового фінансування для підтримки стабільного рівня ліквідності та забезпечення платоспроможності.

Також важливим для управління ліквідністю є аналіз дебіторської заборгованості за строками її виникнення, оскільки він дозволяє оцінити, наскільки ефективно підприємство управляє своїми оборотними активами та грошовими потоками. Дебіторська заборгованість, що тривалий час не погашається, призводить до заморожування фінансових ресурсів, знижуючи рівень ліквідності та обмежуючи здатність підприємства своєчасно виконувати зобов'язання. Аналіз за строками виникнення допомагає виявити прострочені борги, визначити надійність контрагентів і вчасно вжити заходів для стягнення заборгованості.

Крім того, структурування дебіторської заборгованості за термінами дозволяє прогнозувати грошові надходження і планувати рух коштів для підтримки оптимального рівня ліквідності. Скорочення строків погашення дебіторської заборгованості покращує оборотність коштів і забезпечує стабільність грошових потоків. Таким чином, системний аналіз дебіторської заборгованості дозволяє уникати фінансових ризиків, пов'язаних із дефіцитом ліквідних ресурсів, і підвищувати ефективність управління фінансами підприємства.

Здійснимо аналіз дебіторської заборгованості ТОВ Фірма «ДМ-продукт» за 2021-2023 рр. за строками її виникнення (див. табл. 2.11).

Аналіз дебіторської заборгованості ТОВ Фірма «ДМ-продукт» за строками її виникнення за 2021-2023 роки показує значні зміни у структурі заборгованості, що впливають на фінансову стабільність і ліквідність підприємства.

Таблиця 2.11

Аналіз дебіторської заборгованості ТОВ Фірма «ДМ-продукт» за 2021-
2023 рр. за строками її виникнення

№ з/п	Види дебіторської заборгованості за терміном погашення	2021 р.		2022 р.		2023 р.		Відхилення 2023 р. до 2021 р.		
		Сума, грн.	Питома вага, %	Сума, грн.	Питома вага, %	Сума, грн.	Питома вага, %	+ / -	%	п/с
1	до 30 днів	24687	49,63	32128	46,73	20043	53,75	-4644	-18,81	4,13
2	від 30 до 90 днів	12568	25,26	19457	28,30	8437	22,63	-4131	-32,87	-2,64
3	від 90 до 180 днів	7698	15,47	11337	16,49	6431	17,25	-1267	-16,46	1,77
4	більше 180 днів	4793	9,63	5837	8,49	2376	6,37	-2417	-50,43	-3,26
Разом		49746	100,00	68759	100,00	37287	100,00	-12459	-25,05	x

Дебіторська заборгованість строком до 30 днів зменшилася з 24687 тис. грн у 2021 році до 20043 тис. грн у 2023 році, що становить скорочення на 4644 тис. грн або 18,81%. Незважаючи на це зменшення, її питома вага в загальній структурі заборгованості зросла з 49,63% до 53,75%, що свідчить про кращу концентрацію заборгованості в межах коротких строків і вищу ймовірність її швидкого погашення.

Заборгованість від 30 до 90 днів зменшилася з 12568 тис. грн до 8437 тис. грн, що є зниженням на 4131 тис. грн або 32,87%. Її питома вага скоротилася з 25,26% до 22,64%, що вказує на позитивну динаміку скорочення середньострокових боргів і оптимізацію роботи з дебіторами.

Заборгованість строком від 90 до 180 днів знизилася з 7698 тис. грн до 6431 тис. грн, тобто на 1267 тис. грн або 16,47%. Її частка у загальному обсязі заборгованості зросла з 15,47% до 17,26%, що вказує на певну концентрацію боргів у цій категорії, але загальний обсяг залишається відносно незначним.

Найбільш позитивною є ситуація із заборгованістю строком більше 180 днів, яка скоротилася з 4793 тис. грн до 2376 тис. грн, що становить зниження на 2417 тис. грн або 50,44%. Її питома вага у структурі дебіторської заборгованості зменшилася з 9,63% до 6,37%. Це свідчить про активну роботу підприємства щодо стягнення старих боргів і зменшення ризику безнадійної заборгованості.

Загальний обсяг дебіторської заборгованості зменшився на 12459 тис. грн

або 25,05%, з 49746 тис. грн у 2021 році до 37287 тис. грн у 2023 році. Це є позитивним сигналом з точки зору управління ліквідністю, оскільки зменшення загальної суми боргів і скорочення частки довгострокової заборгованості свідчить про поліпшення контролю за дебіторами. Підприємство зосередилося на зменшенні термінів погашення заборгованості, що підвищує ефективність управління оборотними коштами та знижує ризики фінансової неплатоспроможності.

Аналіз складу і структури кредиторської заборгованості є надзвичайно важливим з точки зору управління ліквідністю підприємства, оскільки він дозволяє оцінити здатність компанії своєчасно виконувати свої зобов'язання. Кредиторська заборгованість відображає обсяги коштів, які необхідно сплатити у коротко- чи довгостроковій перспективі, тому її динаміка та структура безпосередньо впливають на рівень ліквідності. Надмірне накопичення боргів, особливо короткострокових, може призвести до дефіциту обігових коштів та втрати платоспроможності, оскільки компанія не матиме достатньо ресурсів для покриття своїх поточних зобов'язань. Навпаки, оптимальне використання кредиторської заборгованості як джерела фінансування може тимчасово підтримувати ліквідність і забезпечувати безперебійне функціонування підприємства.

Аналіз структури кредиторської заборгованості за термінами її погашення допомагає керівництву планувати грошові потоки так, щоб своєчасно виконувати свої фінансові зобов'язання та уникати криз ліквідності. Своєчасний контроль над боргами дозволяє уникнути прострочених платежів, штрафних санкцій і втрати довіри з боку постачальників та кредиторів. Оцінка складу кредиторської заборгованості також допомагає зрозуміти, які саме зобов'язання є найбільш критичними з точки зору впливу на ліквідність підприємства, що дозволяє розставити пріоритети у їх погашенні. Таким чином, ефективне управління кредиторською заборгованістю є ключовим фактором підтримання ліквідності та фінансової стабільності підприємства.

Аналіз складу і структури кредиторської заборгованості на ТОВ «Мережа

магазинів «Дніпро-М» за 2021-2023 роки наведена в табл. 2.12.

Таблиця 2.12

Аналіз складу і структури кредиторської заборгованості на ТОВ «Мережа
магазинів «Дніпро-М» за 2021-2023 роки

Показники	2021		2022		2023		Відхилення 2023 р. до 2021 р.		
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	+/-	%	п/с
Короткострокові кредити банків	24653	22,29	47897	30,17	13876	26,38	-10777	-43,71	4,09
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	39651	35,85	66782	42,07	28752	54,65	-10899	-27,49	18,81
Кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1982	1,79	1653	1,04	529	1,01	-1453	-73,31	-0,79
Кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1654	1,50	1989	1,25	934	1,78	-720	-43,53	0,28
Кредиторська заборгованість зі страхування	1876	1,70	1792	1,13	745	1,42	-1131	-60,29	-0,28
Кредиторська заборгованість з оплати праці	1245	1,13	1192	0,75	2187	4,16	942	75,66	3,03
Інші поточні зобов'язання	39545	35,75	42436	26,73	5584	10,61	-33961	-85,88	-25,14
Разом	110606	100,0	158741	100,00	52607	100,0	-57999	-52,44	x

Аналіз складу і структури кредиторської заборгованості на ТОВ «Мережа магазинів «Дніпро-М» за 2021-2023 роки показує значне скорочення загального обсягу зобов'язань підприємства. Загальна сума кредиторської заборгованості знизилася з 110606 тис. грн у 2021 році до 52607 тис. грн у 2023 році, що менше на 57999 тис. грн або 52,44%. Це свідчить про активне погашення боргів компанією, що може бути як позитивним результатом оптимізації фінансової політики, так і ознакою обмеженого доступу до зовнішніх джерел фінансування.

Найбільше скорочення відбулося за статтями кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги, яка зменшилася на 10899 тис. грн або на 27,49%. Її питома вага зменшилася з 35,85% у 2021 році до 54,62% у 2023 році, що свідчить про поступове виконання зобов'язань перед постачальниками. Короткострокові кредити банків скоротилися на 10777 тис. грн, що на 43,71% менше, ніж у 2021 році. Це може свідчити про зменшення залучення банківських позик, що, з одного боку, знижує фінансовий тиск на підприємство, але з іншого

– обмежує можливості для фінансування оборотного капіталу.

Кредиторська заборгованість за одержаними авансами також знизилася на 720 тис. грн або на 43,54%, а її питома вага зменшилася до 1,43%. Подібні тенденції спостерігаються і за статтями кредиторської заборгованості з оплати праці, де сума збільшилася на 942 тис. грн або 75,74%, що може свідчити про накопичення заборгованості перед працівниками. Найбільше абсолютне скорочення зафіксоване за статтею «Інші поточні зобов'язання», обсяг якої знизився на 33961 тис. грн, що складає 85,88% відносного відхилення, а це вказує на суттєве зменшення невизначених боргових зобов'язань підприємства.

Загалом, структура кредиторської заборгованості у 2023 році демонструє зниження фінансових ризиків та покращення позиції підприємства у розрахунках з кредиторами. Однак скорочення банківських кредитів і зменшення загального обсягу зобов'язань може свідчити про обмежені можливості для залучення додаткових коштів, що є важливим сигналом для управління ліквідністю підприємства.

В результаті здійсненого аналізу ліквідності та платоспроможності на ТОВ Фірма «ДМ-продукт» було виявлено ряд важливих тенденцій, які характеризують фінансовий стан підприємства за 2021-2023 роки. Зокрема, динаміка оборотних активів свідчить про значне скорочення запасів та збільшення частки дебіторської заборгованості, що вказує на зниження обсягів виробництва або оптимізацію запасів. Однак, зниження рівня ліквідності, особливо грошових коштів, є сигналом про можливі труднощі з покриттям короткострокових зобов'язань. Аналіз ліквідності показав, що підприємству слід звернути увагу на покращення платоспроможності через оптимізацію структури активів та поліпшення управління дебіторською заборгованістю.

Аналіз ділової активності підтвердив позитивні зміни в оборотності активів та зниженні строків погашення дебіторської і кредиторської заборгованості, що свідчить про ефективніше управління оборотними коштами. Водночас зниження чистих грошових потоків від інвестиційної та фінансової діяльності вказує на обмежену здатність підприємства генерувати додаткові

кошти для розвитку. У зв'язку з цим, ТОВ Фірма «ДМ-продукт» має зосередитись на поліпшенні грошових потоків і управлінні борговими зобов'язаннями. Враховуючи вищезазначене, підприємству необхідно активно працювати над вдосконаленням стратегії ліквідності для збереження фінансової стійкості та забезпечення стабільного розвитку в майбутньому.

2.3. Напрями удосконалення управління ліквідністю на ТОВ Фірма «ДМ-продукт»

Управління ліквідністю є невід'ємною частиною фінансового менеджменту підприємства, адже від його ефективності залежить здатність компанії виконувати фінансові зобов'язання та забезпечувати безперервний розвиток. Ліквідність безпосередньо визначається можливістю швидко перетворювати активи на готівку, зберігаючи їх вартість. Тому стратегічно правильне управління ліквідністю допомагає підтримувати фінансову гнучкість, знижує ризики неплатоспроможності та забезпечує стабільність бізнесу.

Підприємства повинні ретельно балансувати свої активи і зобов'язання, ефективно управляючи як поточними, так і довгостроковими фінансовими потоками. Це вимагає не тільки грамотного планування та прогнозування, а й швидкої адаптації до змін у зовнішньому середовищі та внутрішній ситуації. Аналіз ліквідності дає можливість виявити слабкі місця в управлінні фінансами і своєчасно вжити заходів для усунення цих проблем.

У мінливому економічному середовищі, де постійно виникають нові виклики, підприємства повинні активно впроваджувати інноваційні підходи та методи для поліпшення ліквідності. До таких методів належать удосконалення обігу грошових коштів, посилення контролю за дебіторською та кредиторською заборгованістю, а також використання сучасних технологій для автоматизації фінансових процесів, що дозволяє мінімізувати фінансові ризики та забезпечити більш ефективне використання ресурсів.

Зважаючи на індивідуальні особливості кожного підприємства, необхідно

розробляти специфічні стратегії для збереження оптимального рівня ліквідності. Для цього регулярний аналіз фінансового стану підприємства і вжиття відповідних заходів на основі отриманих результатів є критично важливими для забезпечення фінансової стабільності та підвищення ефективності діяльності.

Враховуючи результати проведеного аналізу ліквідності та платоспроможності на ТОВ Фірма «ДМ-продукт» у пункті 2.2, можна запропонувати кілька напрямів для удосконалення управління ліквідністю підприємства (див. рис. 2.2).

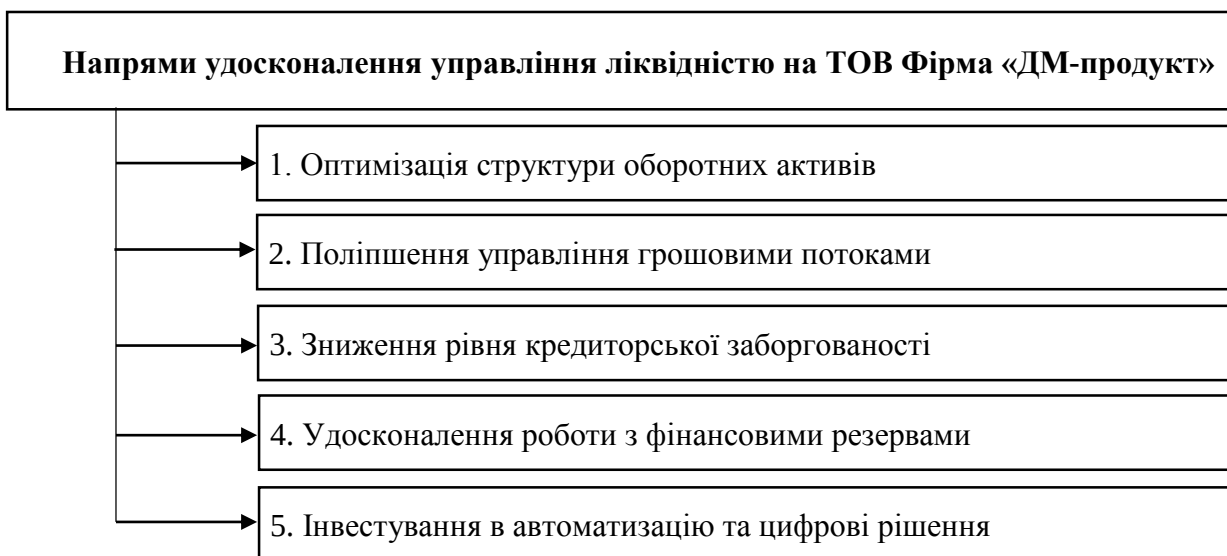

Рис. 2.2. Напрями удосконалення управління ліквідністю на ТОВ Фірма «ДМ-продукт»

Розглянемо детальніше кожен із напрямів удосконалення для впровадження у діяльність ТОВ Фірма «ДМ-продукт».

1) Оптимізація структури оборотних активів.

Оптимізація структури оборотних активів є важливим напрямом для покращення ліквідності підприємства та підвищення ефективності його фінансових потоків. Зменшення частки запасів повинно стати пріоритетом, оскільки значні обсяги запасів можуть стати обмеженням для ліквідності. Надмірні запаси створюють витрати на зберігання, обслуговування і обробку товарів, що затримує обіг грошових коштів. У випадку зменшення частки запасів підприємство може спрямувати звільнені кошти на покриття поточних

зобов'язань, а також на інші інвестиційні чи операційні потреби. Це дозволить забезпечити більшу гнучкість у фінансових справах і підвищить здатність компанії реагувати на непередбачувані ситуації.

Для досягнення цієї мети важливо застосувати методи, які дозволяють мінімізувати кількість зайвих запасів, зберігаючи при цьому безперервність виробництва і задоволення попиту. Це може включати впровадження системи Just-in-Time (JIT), що передбачає своєчасне постачання товарів і матеріалів у міру їх потреби, що дозволить знизити складські витрати та уникнути накопичення зайвих запасів. Важливою складовою є також регулярний моніторинг запасів і їх відповідність поточному попиту на продукцію.

Паралельно з оптимізацією запасів необхідно зосередити увагу на покращенні управління дебіторською заборгованістю. Зниження термінів, в межах яких клієнти повинні сплачувати свої борги, є критичним для підвищення ліквідності підприємства. Для цього варто впровадити більш чітку політику по контролю за строками оплати, наприклад, скоротити період відстрочення платежів, застосувати систему штрафів за прострочення або надавати знижки для клієнтів, які сплачують раніше. Важливим елементом є впровадження чітких процедур для реагування на затримки платежів, таких як автоматизовані нагадування або навіть юридичні заходи для стягнення заборгованості. Завдяки цьому підприємство зможе оперативно отримувати кошти, що звільнить фінансові ресурси для погашення своїх зобов'язань і покращить загальну ліквідність компанії.

2) Поліпшення управління грошовими потоками. Зниження рівня ліквідності вказує на необхідність оптимізації грошових потоків. Рекомендується впровадити систему прогнозування грошових потоків, щоб запобігати дефіциту коштів і забезпечити своєчасне виконання зобов'язань. Можна зменшити залежність від зовнішнього фінансування за рахунок покращення внутрішніх потоків і підвищення оборотності активів. Одна з головних цілей оптимізації — забезпечення достатньої кількості ліквідних коштів для покриття поточних витрат, зобов'язань і уникнення

непередбачуваних фінансових труднощів.

Одним з ефективних кроків для поліпшення управління грошовими потоками є впровадження системи прогнозування грошових потоків. Це дозволить підприємству не тільки визначити потенційні періоди дефіциту коштів, але й заздалегідь планувати дії для їх усунення. Така система повинна базуватися на аналізі попередніх фінансових періодів, врахуванні сезонних коливань у попиті та витратах, а також прогнозуванні змін на ринку та можливих непередбачених витрат. Створення детального прогнозу грошових потоків дозволить підприємству своєчасно передбачити фінансові труднощі і підготувати необхідні ресурси для їх вирішення, запобігаючи затримкам у виконанні зобов'язань.

Додатково до цього, важливим є зменшення залежності від зовнішнього фінансування. Для цього варто зосередитися на поліпшенні внутрішніх фінансових потоків, зокрема за рахунок зниження рівня дебіторської заборгованості, покращення оборотності активів і прискорення обігу грошових коштів. Підвищення оборотності активів включає оптимізацію використання оборотних засобів і матеріальних ресурсів, що дозволить звільнити додаткові кошти і знизити потребу в зовнішньому фінансуванні. Зокрема, варто впровадити більш ефективні методи управління дебіторською та кредиторською заборгованістю, такі як скорочення термінів оплати, зменшення прострочених боргів та поліпшення умов співпраці з постачальниками та покупцями. Це дозволить підвищити рівень внутрішніх фінансових ресурсів і знизити потребу в зовнішніх запозиченнях, що буде сприяти зниженню фінансових ризиків і підвищенню стійкості підприємства до змін на ринку.

3) Зниження рівня кредиторської заборгованості.

Зниження рівня кредиторської заборгованості є важливим аспектом ефективного управління ліквідністю, оскільки високі рівні заборгованості можуть створювати фінансові труднощі та впливати на платоспроможність підприємства. Оптимізація строків погашення кредиторської заборгованості сприяє покращенню фінансової стабільності і забезпеченню безперервної

діяльності компанії. Основним кроком для досягнення цієї мети є зменшення термінів погашення заборгованості перед постачальниками і партнерами, що дозволяє підприємству зберігати більшу частину грошових коштів у своєму обігу.

Одним із способів скорочення строків погашення кредиторської заборгованості є перегляд умов співпраці з постачальниками та підписання вигідніших контрактів. Це може включати переговори щодо зниження строків оплати товарів і послуг, а також можливість отримання знижок за швидке погашення боргів. Постачальники часто готові надати фінансові пільги або знижки для підприємств, які можуть своєчасно оплачувати свої зобов'язання, що допомагає зменшити витрати на фінансування кредиторської заборгованості.

Іншим важливим кроком є оптимізація кредитних умов, які пропонуються постачальниками та фінансовими установами. Зниження вартості позикових коштів або використання більш вигідних умов погашення заборгованості дозволить зменшити витрати підприємства на обслуговування кредитів. Крім того, доцільно проводити регулярний моніторинг існуючих зобов'язань і перегляд умов контрактів з постачальниками та фінансовими установами, щоб знайти найбільш вигідні рішення для зменшення фінансового навантаження.

Покращення управління кредиторською заборгованістю також включає оптимізацію внутрішніх процесів, що сприяють своєчасному виконанню фінансових зобов'язань. Наприклад, це може включати впровадження автоматизованих систем для управління рахунками та платежами, що дозволяє забезпечити ефективний контроль за термінами і розмірами платежів. Таким чином, зниження рівня кредиторської заборгованості не тільки покращує ліквідність підприємства, але й допомагає зменшити витрати на фінансування та підвищити його фінансову стійкість в умовах змінного економічного середовища.

4) Робота з фінансовими резервами. Підприємству необхідно створити фінансові резерви для покриття непередбачених витрат, що дозволить збільшити запас ліквідності на випадок кризових ситуацій. Створення фінансових резервів

дає підприємству можливість бути більш стійким до непередбачених подій, таких як зниження попиту, збої у постачанні або інші негативні економічні чинники, що можуть вплинути на його діяльність.

Для цього підприємство повинно регулярно формувати резервний фонд, виділяючи певну частину прибутку або частину з оборотних коштів на створення цієї "подушки безпеки". Важливо, щоб розмір резервів був достатнім для покриття найбільш імовірних непередбачених витрат, таких як відстрочка в оплаті від дебіторів, фінансування поточних зобов'язань чи забезпечення ліквідності в разі коливань на ринку. Створення таких резервів дозволить не тільки уникнути дефіциту коштів, але й знизити залежність від зовнішнього фінансування під час кризових ситуацій.

Крім того, зменшення залежності від короткострокових зобов'язань є важливим аспектом для підвищення фінансової стабільності та покращення ліквідності підприємства. Високий рівень короткострокових зобов'язань може створювати напругу на поточну ліквідність і змушувати компанію шукати додаткові джерела фінансування або збільшувати дебіторську заборгованість. Тому підприємству доцільно звернути увагу на структуру свого фінансування та, по можливості, замінити короткострокові зобов'язання на довгострокові кредити або інші фінансові інструменти з тривалими термінами погашення.

Таке зміщення фінансування з короткострокових зобов'язань на довгострокові дозволяє підприємству знизити фінансовий тиск на поточну ліквідність, звільнивши кошти для інших інвестицій або поточних витрат. Довгострокові кредити та інші інструменти з відстроченням термінів погашення дають підприємству більше часу для адаптації до змін в економічному середовищі і знижують необхідність швидкого вирішення фінансових проблем. Це дозволяє підприємству зберігати стійкість навіть в умовах фінансової напруги та забезпечує кращу управлінську гнучкість.

5) Інвестування в автоматизацію та цифрові рішення.

Інвестування в автоматизацію та цифрові рішення є стратегічно важливим кроком для удосконалення управління ліквідністю на підприємстві.

Впровадження сучасних систем управління фінансами дозволяє значно знизити ризики помилок, пов'язаних з ручним введенням даних, а також прискорити обробку фінансової інформації. Це дає можливість більш ефективно відстежувати рух грошових потоків, контролювати дебіторську та кредиторську заборгованість, що в свою чергу знижує ймовірність виникнення проблем з ліквідністю через затримки платежів або несвоєчасне виконання зобов'язань.

Автоматизація процесів планування та контролю дозволяє підприємству своєчасно і точно прогнозувати потреби в ліквідних коштах. За допомогою спеціалізованих програмних рішень можна налаштувати автоматичні сповіщення про необхідність погашення кредиторської заборгованості, а також системи для моніторингу та відстеження термінів оплати дебіторами. Це дозволяє оперативно виявляти затримки в оплатах і швидко реагувати на них, вживаючи необхідних заходів для підтримки належного рівня ліквідності. До того ж, інтеграція таких систем у бізнес-процеси компанії дозволяє значно скоротити час, витрачений на складання звітності, а також зробити її більш точною та актуальною.

Удосконалення звітності та моніторингу фінансових потоків через цифрові рішення дозволяє забезпечити високий рівень прозорості та точності в обліку фінансів. Автоматизовані системи управління можуть інтегрувати дані з різних джерел, що дає можливість більш оперативно отримувати фінансові звіти в реальному часі. Це дозволяє своєчасно коригувати стратегію управління ліквідністю, оптимізувати грошові потоки та зменшити витрати, пов'язані з позиковим капіталом чи неефективним управлінням ресурсами. В результаті, підприємство отримує змогу краще прогнозувати потреби в коштах, адекватно реагувати на зміни в ринковому середовищі та зберігати фінансову стабільність навіть в умовах економічної нестабільності.

Розрахуємо економічний ефект від інвестування в автоматизацію та цифрові рішення.

Для удосконалення управління ліквідністю на ТОВ Фірма «ДМ-продукт» можна впровадити систему управління фінансами на основі програмного

забезпечення, яке автоматизує процеси планування, контролю та моніторингу дебіторської та кредиторської заборгованості. Одним з таких рішень є система автоматизації фінансового обліку та управління заборгованістю SAP Business One.

SAP Business One — це інтегроване рішення для управління підприємством, яке надає компаніям можливість автоматизувати численні бізнес-процеси та знизити витрати на операційну діяльність. Система розроблена для малих та середніх підприємств і охоплює всі ключові аспекти фінансового управління, обліку, продажів, управління запасами та багато іншого. Вона дозволяє значно спростити фінансовий облік, автоматизуючи обробку замовлень, управління дебіторською та кредиторською заборгованістю, а також ведення бухгалтерії і створення фінансової звітності. Це знижує кількість ручних операцій і підвищує точність даних, що є критично важливим для ефективного управління ліквідністю.

Впровадження SAP Business One в компанії дозволить скоротити час, необхідний для обробки фінансових операцій, та значно знизити кількість помилок, спричинених людським фактором. Зокрема, система автоматично генерує звіти про стан дебіторської та кредиторської заборгованості, що дозволяє своєчасно виявляти прострочення та вживати необхідних заходів для прискорення надходження коштів і зниження ризику неплатежів. Крім того, SAP Business One дає можливість для оперативного моніторингу запасів товарів на складі, що дає змогу зменшити витрати на зберігання товарів і забезпечити оптимальний рівень запасів, знижуючи ризики дефіциту чи надлишку товарів.

Ця система також є потужним інструментом для фінансового прогнозування. Вона дозволяє автоматично збирати і аналізувати дані з різних підсистем, що дає змогу своєчасно визначати потреби в ліквідних коштах і адаптувати стратегію фінансування відповідно до змін на ринку або внутрішніх умовах компанії. Завдяки SAP Business One компанія може значно поліпшити точність і швидкість фінансового планування та прогнозування, що є основою для прийняття правильних стратегічних рішень.

Один із ключових аспектів цієї системи – інтеграція всіх процесів в єдину платформу, що дозволяє забезпечити узгодженість і актуальність даних у реальному часі. Це, в свою чергу, дозволяє керівництву компанії швидко реагувати на зміни в грошових потоках, що покращує управління ліквідністю. Впровадження SAP Business One забезпечить більш ефективне управління фінансами, автоматизує рутинні операції, знижує витрати та дозволяє більш ефективно використовувати наявні ресурси компанії.

Також очікується що дана система забезпечить автоматичний моніторинг та розсилку нагадувань щодо термінів погашення заборгованості, формування автоматичних звітів для фінансових та бухгалтерських підрозділів. Вона дозволить зменшити кількість помилок, пов'язаних із людським фактором, покращить ефективність роботи працівників і забезпечить своєчасне отримання платежів.

Щоб забезпечити більш детальний розрахунок економічного ефекту від впровадження автоматизації процесів управління дебіторською та кредиторською заборгованістю на ТОВ «ДМ-продукт», розглянемо кілька додаткових аспектів і включимо більше показників для більш точного аналізу.

Для впровадження системи автоматизації, такої як SAP Business One, підприємство повинно понести початкові витрати. Вартість цього проекту становить 657,2 тис. грн, що включає покупку програмного забезпечення, інтеграцію з іншими системами і навчання персоналу.

На основі даних, що дебіторська заборгованість на 2023 рік становить 37287,0 тис. грн, розрахуємо можливе вивільнення коштів після скорочення строку погашення дебіторської заборгованості на 15 днів. Врахуємо, що в рік 365 днів.

Вивільнені кошти = $37287 \text{ тис.грн.} / 365 \text{ днів} * 15 \text{ днів} = 1532,34 \text{ тис. грн.}$

Тобто, скорочення строку на 15 днів дасть можливість вивільнити 1532,34 тис. грн.

За допомогою автоматизації процесів управління дебіторською та кредиторською заборгованістю можна знизити ризик прострочення платежів і,

відповідно, уникнути штрафів і пеней. Врахуємо, що підприємство може заощадити на штрафах 194,418 тис. грн. в рік.

Внаслідок автоматизації процесів і покращення управління ліквідністю, коефіцієнт оборотності активів може зрости на 0,5 обертів, що дозволить заощадити ще 19228,943 тис. грн.

Розрахунок загального економічного ефекту відображено в таблиці 2.13.

Таблиця 2.13

Економічний ефект від впровадження SAP Business One на ТОВ Фірма «ДМ-продукт»

Показники	Значення, од. вим.
Дебіторська заборгованість у 2023 році	37287,0 тис.грн
Термін погашення дебіторської заборгованості	62 дні
Термін погашення дебіторської заборгованості після скорочення	47 днів
Економія на штрафах і пенях	194,418 тис. грн.
Економія завдяки покращенню оборотності активів	19228,943 тис. грн.
Вартість впровадження системи	657, 22 тис. грн.

Таким чином, економічний ефект від впровадження автоматизації процесів управління дебіторською та кредиторською заборгованістю складе 19228,943 тис. грн на рік. Завдяки більш швидкому обороту активів, підприємство звільнить кошти, які раніше були прив'язані до запасів і інших активів. Це значно покращить ліквідність компанії, зменшить фінансові витрати та підвищить ефективність її роботи, що дозволить підприємству більш ефективно управляти своїми ресурсами і мінімізувати фінансові ризики.

Ці кроки допоможуть значно підвищити рівень ліквідності та платоспроможності ТОВ Фірма «ДМ-продукт», що, в свою чергу, сприятиме стабільному фінансовому становищу підприємства. Завдяки автоматизації фінансових процесів, зниженню рівня дебіторської та кредиторської заборгованості, покращенню оборотності активів та зменшенню витрат на штрафи і пені, компанія зможе ефективно керувати своїми фінансовими ресурсами. Це дозволить не лише своєчасно виконувати поточні зобов'язання, але й створити фінансову подушку для можливих кризових ситуацій.

Зміни, що запроваджуються, сприятимуть підвищенню фінансової

гнучкості та зменшенню залежності від зовнішнього фінансування, що стане основою для сталого розвитку та розширення підприємства. Впровадження новітніх технологій у фінансову сферу дозволить скоротити ризики помилок, підвищити ефективність внутрішніх процесів і забезпечити більш точне планування та контроль за фінансовими потоками. Як результат, ТОВ Фірма «ДМ-продукт» зможе зберегти конкурентоспроможність, забезпечуючи безперебійне функціонування та стабільний розвиток у довгостроковій перспективі.

Висновки до розділу 2

1. Здійснивши аналіз фінансового стану ТОВ Фірма «ДМ-продукт» можемо зробити висновок, що фінансовий стан підприємства за 2021-2023 роки, має як позитивні, так і негативні аспекти. Чистий дохід зріс на 7,7%, але знизилися валовий та чистий прибуток через зростання собівартості. Чисельність працівників зменшилась на 14,3%, проте продуктивність праці зросла на 25,6%. Спостерігаються проблеми з ліквідністю: оборотні активи знизились на 11,9%, а оборотність активів впала. Структура фінансування покращилась завдяки збільшенню власного капіталу на 12,1% і зменшенню короткострокових зобов'язань, але загальний спад активів на 39,2% вказує на фінансові труднощі. Загалом, хоча є зростання доходів і продуктивності, зниження прибутковості, ліквідності та активів потребують уваги для стабільності.

2. В результаті здійсненого аналізу ліквідності та платоспроможності на ТОВ Фірма «ДМ-продукт» було виявлено ряд важливих тенденцій, які характеризують фінансовий стан підприємства за 2021-2023 роки. Зокрема, динаміка оборотних активів свідчить про значне скорочення запасів та збільшення частки дебіторської заборгованості, що вказує на зниження обсягів виробництва або оптимізацію запасів. Однак, зниження рівня ліквідності, особливо грошових коштів, є сигналом про можливі труднощі з покриттям короткострокових зобов'язань. Аналіз ліквідності показав, що підприємству слід

звернути увагу на покращення платоспроможності через оптимізацію структури активів та поліпшення управління дебіторською заборгованістю.

Аналіз ділової активності підтвердив позитивні зміни в оборотності активів та зниженні строків погашення дебіторської і кредиторської заборгованості, що свідчить про ефективніше управління оборотними коштами. Водночас зниження чистих грошових потоків від інвестиційної та фінансової діяльності вказує на обмежену здатність підприємства генерувати додаткові кошти для розвитку. У зв'язку з цим, ТОВ Фірма «ДМ-продукт» має зосередитись на поліпшенні грошових потоків і управлінні борговими зобов'язаннями. Враховуючи вищезазначене, підприємству необхідно активно працювати над вдосконаленням стратегії ліквідності для збереження фінансової стійкості та забезпечення стабільного розвитку в майбутньому.

3. Удосконалення управління ліквідністю в ТОВ Фірма «ДМ-продукт» через оптимізацію оборотних активів, покращення грошових потоків і зниження рівня кредиторської заборгованості дозволить підприємству забезпечити своєчасне виконання фінансових зобов'язань та знизити ризики дефіциту ліквідних коштів. Впровадження автоматизованих систем для моніторингу дебіторської та кредиторської заборгованості допоможе своєчасно реагувати на затримки в оплатах і підвищити оборотність активів. Завдяки зменшенню залежності від зовнішнього фінансування та створенню резервних фондів підприємство зможе ефективно адаптуватися до змін в ринкових умовах і підтримувати стабільний рівень ліквідності. Інвестування в цифрові рішення дозволить точніше прогнозувати фінансові потоки та оперативно коригувати стратегії управління ліквідністю. Це дасть можливість забезпечити фінансову стійкість компанії та зберегти її платоспроможність у будь-яких економічних умовах.

4. Впровадження SAP Business One на ТОВ Фірма «ДМ-продукт» дозволить значно покращити управління ліквідністю. Скорочення строку погашення дебіторської заборгованості на 15 днів вивільнить 1532,34 тис. грн, що забезпечить швидше надходження грошових коштів. Крім того, зменшення

штрафів і пені на 194,418 тис. грн та покращення оборотності активів на 0,5 обертів дозволять зекономити ще 19228,943 тис. грн. Це підвищить ефективність використання ресурсів і знизить фінансові витрати.

Вартість впровадження системи становить 657,22 тис. грн, що виправдовує інвестиції з урахуванням отриманого економічного ефекту в 19228,943 тис. грн на рік. Завдяки автоматизації процесів компанія покращить свою ліквідність, зменшить фінансові ризики та підвищить ефективність роботи, що позитивно позначиться на її стабільності та розвитку.

ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

Узагальнення теоретичних основ та дослідження особливостей управління ліквідністю підприємства надало можливість зробити наступні висновки:

1. В роботі розкрито значення грошових коштів на підприємстві (зокрема, за допомогою організації їх руху підприємство вступає в сферу обмінно-розподільчих відносин; фінансово-господарська діяльність підприємства починається з придбання товарно-матеріальних запасів, засобів виробництва за допомогою грошових коштів; ефективність діяльності підприємства залежить від ефективності реалізації функцій грошей) як інструменту забезпечення ліквідності та платоспроможності. Визначено, що практично всі управлінські фінансові рішення пов'язані з використанням грошових коштів, наприклад, рішення щодо: можливості та доцільності здійснення інвестицій, пов'язаних з підтримкою визначеного рівня підприємницької діяльності та з можливим її розширенням; можливості обсягу зростання оборотних коштів; доцільності інвестицій на дослідження та розробки; залучення та обслуговування кредиту. Однією з основних характеристик грошового потоку та важливим показником фінансового аналізу виступає ліквідність та платоспроможність.

2. На підставі існуючих підходів до визначення ліквідності (як здатності трансформації активів на грошові кошти; здатності підприємства виконувати свої платіжні поточні зобов'язання; можливості фінансувати власну діяльність) та платоспроможності (можливості погашення поточних боргових зобов'язань перед кредиторами) уточнено їх зміст: ліквідність – це можливість швидкого перетворення майна на грошові кошти, платоспроможність – наявність у підприємства грошей та їх еквівалентів, достатніх для розрахунку за поточною кредиторською заборгованістю.

3. В кваліфікаційній роботі було уточнено основні складові системи управління ліквідністю підприємства (мета, завдання, суб'єкти, об'єкти, принципи, методи, функції, показники, інформаційне забезпечення, етапи управління) та надано їм характеристику. Використання системного підходу до

управління ліквідністю сприятиме підвищенню ефективності функціонування підприємства у коротко- та довгостроковій перспективі.

4. Уточнено основні показники в межах методичного підходу для аналізу ліквідності підприємства та визначено низку недоліків при їх використанні, зокрема: статичність, що пояснюється тим, що показники визначаються на підставі даних балансу, що відображає майновий стан підприємства на певну дату; включення до складу оборотних активів неліквідних їх видів завищує значення показників ліквідності, що викривляє реальний фінансовий стан підприємства; існування позабалансових зобов'язань, що не відображаються у балансі та відповідно не включаються до розрахунків коефіцієнтів ліквідності; недостатню інформативність показників ліквідності для складання прогнозу майбутніх грошових надходжень і платежів.

5. Здійснивши аналіз фінансового стану ТОВ Фірма «ДМ-продукт» можемо зробити висновок, що фінансовий стан підприємства за 2021-2023 роки, має як позитивні, так і негативні аспекти. Чистий дохід зріс на 7,7%, але знизилися валовий та чистий прибуток через зростання собівартості. Чисельність працівників зменшилась на 14,3%, проте продуктивність праці зросла на 25,6%. Спостерігаються проблеми з ліквідністю: оборотні активи знизились на 11,9%, а оборотність активів впала. Структура фінансування покращилась завдяки збільшенню власного капіталу на 12,1% і зменшенню короткострокових зобов'язань, але загальний спад активів на 39,2% вказує на фінансові труднощі. Загалом, хоча є зростання доходів і продуктивності, зниження прибутковості, ліквідності та активів потребують уваги для стабільності.

6. В результаті здійсненого аналізу ліквідності та платоспроможності на ТОВ Фірма «ДМ-продукт» було виявлено ряд важливих тенденцій, які характеризують фінансовий стан підприємства за 2021-2023 роки. Зокрема, динаміка оборотних активів свідчить про значне скорочення запасів та збільшення частки дебіторської заборгованості, що вказує на зниження обсягів виробництва або оптимізацію запасів. Однак, зниження рівня ліквідності, особливо грошових коштів, є сигналом про можливі труднощі з покриттям

короткострокових зобов'язань. Аналіз ліквідності показав, що підприємству слід звернути увагу на покращення платоспроможності через оптимізацію структури активів та поліпшення управління дебіторською заборгованістю.

Аналіз ділової активності підтвердив позитивні зміни в оборотності активів та зниженні строків погашення дебіторської і кредиторської заборгованості, що свідчить про ефективніше управління оборотними коштами. Водночас зниження чистих грошових потоків від інвестиційної та фінансової діяльності вказує на обмежену здатність підприємства генерувати додаткові кошти для розвитку. У зв'язку з цим, ТОВ Фірма «ДМ-продукт» має зосередитись на поліпшенні грошових потоків і управлінні борговими зобов'язаннями. Враховуючи вищезазначене, підприємству необхідно активно працювати над вдосконаленням стратегії ліквідності для збереження фінансової стійкості та забезпечення стабільного розвитку в майбутньому.

7. Удосконалення управління ліквідністю в ТОВ Фірма «ДМ-продукт» через оптимізацію оборотних активів, покращення грошових потоків і зниження рівня кредиторської заборгованості дозволить підприємству забезпечити своєчасне виконання фінансових зобов'язань та знизити ризики дефіциту ліквідних коштів. Впровадження автоматизованих систем для моніторингу дебіторської та кредиторської заборгованості допоможе своєчасно реагувати на затримки в оплатах і підвищити оборотність активів. Завдяки зменшенню залежності від зовнішнього фінансування та створенню резервних фондів підприємство зможе ефективно адаптуватися до змін в ринкових умовах і підтримувати стабільний рівень ліквідності. Інвестування в цифрові рішення дозволить точніше прогнозувати фінансові потоки та оперативно коригувати стратегії управління ліквідністю. Це дасть можливість забезпечити фінансову стійкість компанії та зберігати її платоспроможність у будь-яких економічних умовах.

8. Впровадження SAP Business One на ТОВ Фірма «ДМ-продукт» дозволить значно покращити управління ліквідністю. Скорочення строку погашення дебіторської заборгованості на 15 днів вивільнить 1532,34 тис. грн,

що забезпечить швидше надходження грошових коштів. Крім того, зменшення штрафів і пені на 194,418 тис. грн та покращення оборотності активів на 0,5 обертів дозволять зекономити ще 19228,943 тис. грн. Це підвищить ефективність використання ресурсів і знизить фінансові витрати.

Вартість впровадження системи становить 657,22 тис. грн, що виправдовує інвестиції з урахуванням отриманого економічного ефекту в 19228,943 тис. грн на рік. Завдяки автоматизації процесів компанія покращить свою ліквідність, зменшить фінансові ризики та підвищить ефективність роботи, що позитивно позначиться на її стабільності та розвитку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бабич А.М. Формування оптимальної структури грошових коштів підприємства. Актуальні проблеми економіки. 2011, № 9, С.12-24.
2. Базецька Г. І., Суботовська Л. Г., Ткаченко Ю. В. Фінанси підприємства: планування та управління у виробничій сфері: навч. посіб. Харків: ХНАМГ, 2012. 292 с.
3. Базилінська О. Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика навч. посіб. 2-ге вид. Київ: Центр навчальної літератури, 2011. 328 с.
4. Бандурка О. М., Коробов М. Я., Орлов П. І., Петрова К. Я. Фінансова діяльність підприємства: підручник. Київ: Либідь, 2003. 384 с.
5. Бержанір І. А. Діагностика показників ліквідності підприємств. Фінансове забезпечення сталого розвитку економіки України: колективна монографія / за ред. Слатвінського М.А. Умань: ФОП Жовтий О.О., 2016. 156 с.
6. Білик М.Д. Фінансовий аналіз / М.Д. Білик, О.В. Павловська, Н.М. Притуляк, Н.Ю. Невмержицька. К.: КНЕУ. 2015. 592 с.
7. Бланк І.А. Фінансовий менеджмент: навч. курс / І.А. Бланк. 4-е вид. перероб. і доп. Київ: Ніка-Центр, 2016. 656 с.
8. Бобрик А. П. Антикризове управління ліквідністю та платоспроможністю підприємства. URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/07/100.pdf> (дата звернення: 10.03.2024).
9. Бугай В.З., Білий Є.Л. Удосконалення методичного підходу щодо оцінки поточної ліквідності балансу підприємства. Вісник Запорізького національного університету. 2015. №1(4).
10. Бут О. А. Методологія оцінки ліквідності та платоспроможності підприємства. Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». 2018. № 3 (2). С. 16–18.
11. Вдовенко Л. Платоспроможність підприємств: сутність та методика розрахунку показників. Економічний аналіз: зб. наук. праць. Тернопільський національний економічний університет; редкол.: С. І. Шкарабан (голов. ред.) та

ін. Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр ТНТУ „Економічна думка”. 2012. Вип. 10. Частина 2. С. 28–30.

12. Власова Н.О., Пічугіна Т.С., Смірнова П.В. Оцінка ліквідності та платоспроможності підприємств роздрібної торгівлі : монографія. Харків, 2010. 222 с.

13. Вовк В. Ліквідність та платоспроможність: економічна суть та експертна оцінка. Галицький економічний вісник. 2016. № 3. С. 169-173.

14. Возняковська К. А., Попович О. В., Біленець Д. А., Лещенко О. В. Актуальні питання неплатоспроможності (банкрутства) : навч.-метод. посіб. Чернівці, 2022. 63 с.

15. Горбунова А. В. Ліквідність в оцінці і діагностиці фінансового стану підприємства : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 214 с.

16. Давиденко Н. М. Ліквідність та платоспроможність як показники ефективності фінансового менеджменту підприємства. Актуальні проблеми економіки. 2017. № 2. С. 36-40.

17. Державна служба статистики. Економічна статистика. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

18. Дорошенко А. П. Оцінка ліквідності та платоспроможності в контексті діагностики загального фінансового стану підприємства. Ефективна економіка. 2010. № 3. URL: www.economy.nauka.com.ua.

19. Іванчук Н. В. Удосконалення факторного аналізу платоспроможності підприємства. Причорноморські економічні студії. 2020. Вип. 57. С. 133–138.

20. Кодекс України з процедур банкрутства від 18.10.2018 р. № 2597- VIII. Дата оновлення: 12.01.2022. URL: <https://is.gd/J6bCsM>.

21. Корнух О. В., Соловйова Ю. І. Удосконалення методичного підходу до оцінки нематеріальних активів при визначенні рівня ліквідності підприємства в умовах його інноваційного розвитку. Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». 2018. № 1. С. 20–27.

22. Косова Т. Д., Сіменко І. В. Фінансовий аналіз: навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2013.

23. Котляр М.Л. Платоспроможність та ліквідність в системі оцінки фінансової стійкості підприємства. Економічний простір. 2010. №11. С. 210-212.

24. Коцеруба Н.В. Інформаційне забезпечення аудиту фінансової стійкості та платоспроможності підприємства. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2019. Вип. 27. С. 78-21.

25. Кулик А.В. Проблеми організації та методики аналізу ліквідності і платоспроможності підприємств/ Збірник наукових праць МННЦ ІтіС. Київ. 2013. Вип.14. С. 298-308.

26. Лахтіонова Л. А. Аналіз платоспроможності та ліквідності об'єктів підприємницької діяльності: монографія. Київ: КНЕУ, 2010. 657 с.

27. Левкович О. В., Воробйова А. О. Аналітичні основи ліквідності та платоспроможності підприємства. Ефективна економіка. 2022. № 5. – URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=10307> (дата звернення: 11.12.2024).

28. Легченко О. А. Управління платоспроможністю промислових підприємств: автореф. дис. ... канд. екон. наук. : 08.00.04. Запоріжжя, 2010. 24 с.

29. Лопатовська О., Гаєвська О. Ліквідність та платоспроможність в контексті фінансового управління діяльністю підприємства. Вісник Хмельницького національного університету. 2022. № 1. С. 118-12.

30. Лучко М. Р., Жукевич С. М., Фаріон А. І. Фінансовий аналіз/ навч. посіб. 2016. 302 с.

31. Люта О. В., Пігуль Н. Г, Глядько К. Теоретичні засади управління ліквідністю та платоспроможністю підприємств. Вісник СумДУ. Серія «Економіка». 2019. № 4. С. 14–23. URL: <https://visnyk.fem.sumdu.edu.ua/media/attachments/2019/12/20/2-14-23.pdf>

32. Магдич І. Методичні аспекти аналізу ефективності управління грошовими потоками в інвестиційній діяльності підприємства. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка: Економіка. 2015. № 5. С. 60-64

33. Майборода О.Є., Косарева І.П., Каранда О.М. Концептуальні засади управління платоспроможністю підприємства. Молодий вчений. № 3. 2017. С.

793-797.

34. Масленніков Є. І. Методи управління ліквідністю торговельного підприємства. Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління. 2017. Т. 16, Вип. 3. С. 71–84.

35. Мельничук Г. С. Теоретичні аспекти проведення аналізу грошових потоків підприємства. Збірник наукових праць Університету державної фіскальної служби України. № 2. 2018. С. 222-236.

36. Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства. Затверджено наказом Міністерства економіки України № 14 від 19.01.2006 р. URL : <http://www.me.gov.ua>.

37. Насібова О.В., Папуцин В.М. Теоретичні аспекти управління ліквідністю та діловою активністю підприємства. Економіка і суспільство. 2017. Випуск 12. С. 591-596. URL:https://economyandsociety.in.ua/journals/12_ukr/98.pdf

38. Непочатенко О.О. Фінанси підприємств: [підручник] / О.О. Непочатенко, Н.Ю. Мельничук. Київ: Центр учбової літ., 2013. 504 с.

39. Норд Г. Л. Аналіз показників ліквідності та рентабельності промислових підприємств. Вісник ХНАУ. Серія : Економічні науки. 2019. № 2. С. 339–352.

40. Олександренко І. В. Діагностика ліквідності та платоспроможності підприємства. Актуальні проблеми економіки. 2018. № 6 (156). С. 419-426.

41. Парасій-Вергуненко І. М. Статичний і динамічний підходи до аналізу ліквідності та платоспроможності суб'єктів господарювання. Фінанси України. 2017. № 2. С. 81–95

42. Піскульова І. В., Мавріна М. І. Методичні підходи до управління грошовими коштами підприємств: сучасний аспект. Ефективна економіка. 2022. № 1.

43. Поддєрьогін А. М., Черненко В. К. Корпоративне податкове планування у фінансовому управлінні підприємством. Фінанси України. 2011. № 4. С. 47 – 54. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fu_2011_4_5.

44. Пойда-Носик Н.Н. Платоспроможність підприємства та формування системи її забезпечення. Науковий вісник Ужгородського університету. 2016. С. 208-215.
45. Сирота В. С. Корпоративна соціальна відповідальність в системі економічної безпеки підприємств : дис. ... канд. екон. наук: 21.04.02. Київ, 2016. 217 с.
46. Приймак С. В., Костишина М. Т., Долбнєва Д. В. Фінансова звітність підприємств: навч. посіб. Львів: Ліга-Прес, 2016. 268 с.
47. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text> (дата звернення: 21.12.2021).
48. Ремньова Л. М. Управління ліквідністю та платоспроможністю підприємства як складова фінансового менеджменту. Актуальні проблеми економіки. 2016. № 2 (32). С. 87-95
49. Сирота В.С. Корпоративна соціальна відповідальність в системі економічної безпеки підприємств: дис. канд. екон.наук. К., 2016. 217с.
50. Солотва В. Сутність платоспроможності підприємства. Фінанси України. 2010. № 1. С. 116–120.
51. Старостенко Г. Г. Управління ліквідністю малого підприємства: теоретичний аспект. Причорноморські економічні студії. 2017. Випуск 16. С. 98 – 104.
52. Стасюк Л. Аналіз показників ліквідності та платоспроможності на прикладі ПАТ «ХЗКПУ «ПригмаПрес». Галицький економічний вісник. 2014. Т. 44. № 1. С. 154–161.
53. Тарасенко Н. В. Економічний аналіз діяльності промислового підприємства: навч. посіб. Київ: Алерта, 2003. 486 с.
54. Терен Г. М. Система методологічних елементів аналізу ліквідності сільськогосподарського підприємства. Агросвіт. 2017. № 21. С. 30–34.
55. Ткаченко І. П. Фінансовий аналіз: консп. лекц. для студ. усіх форм навч. Кам'янське: ДДТУ, 2018. 223 с. URL: <http://www.dstu.dp.ua/Portal/Data/7/36/7-36-kl92.pdf>.

55. Тютюнник Ю.М. Фінансовий аналіз: [навч. посіб.] / Ю.М. Тютюнник ; 2-е вид., перероб. і доп. Полтава: РВВ ПДАА, 2014. Ч. 1. 358 с.
56. Управління фінансами акціонерних товариств: навчальний посібник/ Державний вищий навчальний заклад «Українська академія банківської справи Національного банку України»; [С. В. Леонов, Н. Г. Пігуль, І. М. Боярко та ін.]. Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2013. 305 с.
57. Філімоненков О. С. Фінанси підприємств: навч. посіб. 2-ге вид. Київ: МАУП, 2004. 288 с.
58. Фінанси підприємства: планування та управління у виробничій сфері: навч. посіб.Х.: ХНАМГ, 2012. 292 с.
59. Фінансовий аналіз: навчальний посібник / За заг. ред. Школьник І. О. Київ: «Центр учбової літератури», 2016. 368 с.
60. Фролова Т. О. Фінансовий аналіз: навч.-метод. посіб. Київ: Вид-во Європейського ун-ту, 2005. 252 с.
61. Харченко О. С. Управління платоспроможністю в системі фінансової безпеки підприємств: дис. канд. екон. наук : 08.00.08. Київ, 2015. 253 с.
62. Цюпа М.-М. П. Управління платоспроможністю підприємства. URL: <http://www.economy-confer.com.ua/full-article/2133/> (дата звернення: 02.02.2023).
63. Чимшит С.І. Методичні аспекти оцінки платоспроможності підприємства. Економічний простір. 2014. № 89. С. 216–227.
64. Шевченко О. А. Аналіз рівня ліквідності підприємств легкої промисловості. URL: <https://conferences.vntu.edu.ua>all-fm>all-fm-2018> paper > download>
65. Шергіна Л.А., Домшина Т.Р. Фактори впливу на фінансову стійкість і платоспроможність підприємства в період кризи. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/32614233.pdf>
66. Школьник І. О. Фінансовий аналіз. Київ: Центр учбової літератури, 2016. 368 с. URL: <http://cul.com.ua/preview/fash.pdf>.
67. Шуміло О. С., Курочка А. С. Ліквідність і платоспроможність підприємства та методи їх аналізу. БізнесІнформ. 2023. №4. С. 105-111.

68. Щербань, О. Д. Стратегічні орієнтири управління ліквідністю та діловою активністю підприємства. Економічний аналіз: зб. наукових праць. Тернопільський національний економічний університет. Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету “Економічна думка”, 2016. Том 23. № 2. С. 206-212.

69. Юдіна С.В., Павленко І.В., Дробот А.С. Класифікація грошових потоків та їх вплив на фінансову стійкість підприємства. Інфраструктура ринків. Випуск 48. 2020. С. 257-261.

70. Юрій Е.О., Дмитрук Ю.М. Діагностика і управління ризиком ліквідності підприємства. Кримський економічний вісник. 2014. № 1(08). С. 161–163.

71. Яремик Х.Я. Методичні підходи до оцінки платоспроможності підприємства. Ефективна економіка. 2015. № 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua>.

72. Ярошевська О. В. Методи оцінки ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості підприємства. Стратегія і механізми регулювання промислового розвитку. 2014. С. 202–219. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/95396/15-Yaroshevskaya.pdf?sequence=1>.

ДОДАТКИ

Додаток А

Підприємство ТОВ Фірма «ДМ-продукт»

Територія Житомирська обл.

Організаційно-правова форма господарювання

Вид економічної діяльності

Одиниця виміру: тис. грн.

Контрольна сума

Дата (рік, місяць, число)

за ЄДРПОУ

за КАТОТТГ

за КОПФГ

за КВЕД

Коди		
31	12	21
31739140		
1810130000		
240		
46.39		

БАЛАНС

31 грудня 2021р.

АКТИВ	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи:			
первісна вартість	1000	324	324
залишкова вартість	1001	324	324
Незавершені капітальні інвестиції	1005		
Основні засоби:			
залишкова вартість	1010	14760	12156
знос	1011	13089	11220
первісна вартість	1012	27849	23376
Інвестиційна нерухомість	1015		
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		
інші фінансові інвестиції	1035	678	562
Відстрочені податкові активи	1045		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	15762	13022
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	76343	70585
Поточні біологічні активи	1110		
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:	1125	32223	32178
Дебіторська заборгованість за розрахунками:	1130	5123	3855
за виданими авансами			
з бюджетом	1135	1322	812
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	12558	12901
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Грошові кошти та їх еквіваленти	1165	21151	14680
Витрати майбутніх періодів	1170	763	254
Інші оборотні активи	1190		
Усього за розділом II	1195	149483	135265
III. Необоротні активи, утримані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300	165245	148287

ПАСИВ	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований капітал	1400	300	300
Капітал у дооцінках	1405		
Додатковий капітал	1410	1679	1679
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	23543	24301
Неоплачений капітал	1425		
Вилучений капітал	1430		
Усього за розділом I	1495	25521	26280
II. Довгострокові зобов'язання та забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		
Довгострокові кредити банків	1510	9759	11401
Інші довгострокові зобов'язання	1515		
Довгострокові забезпечення	1520		
Цільове фінансування	1525		
Усього за розділом II	1595	9759	11401
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	31786	24653
Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	47954	39651
за розрахунками з бюджетом	1620	1389	1982
з позабюджетних платежів	1621		
за одержаними авансами	1622	1712	1654
зі страхування	1625	1234	1876
з оплати праці	1630	1895	1245
із внутрішніх розрахунків	1631		
Поточні забезпечення	1660		
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690	43995	39545
Усього за розділом III	1695	129965	110606
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
Баланс	1900	165245	148287

Керівник _____
Головний бухгалтер _____

Додаток Б

Підприємство ТОВ Фірма «ДМ-продукт»

Дата (рік, місяць, число)

Територія Житомирська обл.
Організаційно-правова форма господарюванняза ЄДРПОУ
за КАТОТТГ
за КОПФГ
за КВЕД

Вид економічної діяльності

Одиниця виміру: тис. грн.

Контрольна сума

Коди		
31	12	22
		31739140
		1810130000
		240
		46.39

БАЛАНС

31 грудня 2022р.

АКТИВ	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи:			
первісна вартість	1000	324	456
залишкова вартість	1001	324	456
Незавершені капітальні інвестиції	1005		
Основні засоби:			
залишкова вартість	1010	12156	15898
знос	1011	11220	12491
первісна вартість	1012	23376	28389
Інвестиційна нерухомість	1015		
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		
інші фінансові інвестиції	1035	562	312
Відстрочені податкові активи	1045		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	13022	16666
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	70585	93601
Поточні біологічні активи	1110		
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:	1125	32178	43322
Дебіторська заборгованість за розрахунками:	1130	3855	5564
за виданими авансами			
з бюджетом	1135	812	1789
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	12901	18084
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Грошові кошти та їх еквіваленти	1165	14680	19703
Витрати майбутніх періодів	1170	254	
Інші оборотні активи	1190		
Усього за розділом II	1195	135265	182063
III. Необоротні активи, утримані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300	148287	198729

ПАСИВ	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований капітал	1400	300	300
Капітал у дооцінках	1405		
Додатковий капітал	1410	1679	1679
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	24301	25133
Неоплачений капітал	1425		
Вилучений капітал	1430		
Усього за розділом I	1495	26280	27112
II. Довгострокові зобов'язання та забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		
Довгострокові кредити банків	1510	11401	12876
Інші довгострокові зобов'язання	1515		
Довгострокові забезпечення	1520		
Цільове фінансування	1525		
Усього за розділом II	1595	11401	12876
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	24653	47897
Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	39651	66782
за розрахунками з бюджетом	1620	1982	1653
з позабюджетних платежів	1621		
за одержаними авансами	1622	1654	1989
зі страхування	1625	1876	1792
з оплати праці	1630	1245	1192
із внутрішніх розрахунків	1631		
Поточні забезпечення	1660		
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690	39545	42436
Усього за розділом III	1695	110606	158741
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
Баланс	1900	148287	198729

Керівник _____
Головний бухгалтер _____

Додаток В

Підприємство ТОВ Фірма «ДМ-продукт»

Територія Житомирська обл.

Організаційно-правова форма господарювання

Вид економічної діяльності

Одиниця виміру: тис. грн.

Контрольна сума

Дата (рік, місяць, число)

за ЄДРПОУ

за КАТОТТГ

за КОПФГ

за КВЕД

Коди		
31	12	23
31739140		
1810130000		
240		
46.39		

БАЛАНС

31 грудня 2023р.

АКТИВ	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи:			
первісна вартість	1000	456	113
залишкова вартість	1001	456	113
Незавершені капітальні інвестиції	1005		
Основні засоби:			
залишкова вартість	1010	15898	12211
знос	1011	12491	12777
первісна вартість	1012	28389	24988
Інвестиційна нерухомість	1015		
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		
інші фінансові інвестиції	1035	312	312
Відстрочені податкові активи	1045		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	16666	12636
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	93601	32281
Поточні біологічні активи	1110		
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:	1125	43322	29125
Дебіторська заборгованість за розрахунками:	1130	5564	2194
за виданими авансами			
з бюджетом	1135	1789	763
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	18084	5205
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Грошові кошти та їх еквіваленти	1165	19703	8019
Витрати майбутніх періодів	1170		
Інші оборотні активи	1190		
Усього за розділом II	1195	182063	77587
III. Необоротні активи, утримані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300	198729	90223

ПАСИВ	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований капітал	1400	300	300
Капітал у дооцінках	1405		
Додатковий капітал	1410	1679	1679
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	25133	24985
Неоплачений капітал	1425		
Вилучений капітал	1430		
Усього за розділом I	1495	27112	26964
II. Довгострокові зобов'язання та забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		
Довгострокові кредити банків	1510	12876	10652
Інші довгострокові зобов'язання	1515		
Довгострокові забезпечення	1520		
Цільове фінансування	1525		
Усього за розділом II	1595	12876	10652
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	47897	13876
Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	66782	28752
за розрахунками з бюджетом	1620	1653	529
з позабюджетних платежів	1621		
за одержаними авансами	1622	1989	934
зі страхування	1625	1792	745
з оплати праці	1630	1192	2187
із внутрішніх розрахунків	1631		
Поточні забезпечення	1660		
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690	42436	5584
Усього за розділом III	1695	158741	52607
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
Баланс	1900	198729	90223

Керівник _____
Головний бухгалтер _____

Підприємство	ТОВ Фірма «ДМ-продукт»	Дата (рік, місяць, число)	2021	12	31
		за ЄДРПОУ	31739140		

Звіт про фінансові результати

за рік 2021 р.

Форма N 2

Код за ДКУД

1801003**I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ**

Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	275245	265333
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	237797	231240
Валовий:			
прибуток	2090	37448	34093
збиток	2095		
Інші операційні доходи	2120	2984	3256
Адміністративні витрати	2130	6708	6574
Витрати на збут	2150	6224	6103
Інші операційні витрати	2180	4562	3734
Фінансові результати від операційної діяльності:			
прибуток	2190	22938	20938
збиток	2195		
Доход від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220		
Інші доходи	2240		
Фінансові витрати	2250	2250	2934
Втрати від участі в капіталі	2255		
Інші витрати	2270	6402	766
Фінансові результати до оподаткування:			
прибуток	2290	14286	17238
збиток	2295		
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	2571	3103
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	11769	14149
збиток	2355		

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Найменування показника	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		
Накопичені курсові різниці	2410		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		
Інший сукупний дохід	2445		
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450		
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460		
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	11769	14149

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Найменування показника	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	60765	59609
Витрати на оплату праці	2505	16689	15261
Відрахування на соціальні заходи	2510	3670	3356
Амортизація	2515	282	290
Інші операційні витрати	2520	7047	10601
Разом	2550	88453	85761

Підприємство	ТОВ Фірма «ДМ-продукт»	Дата (рік, місяць, число)	2022	12	31
		за ЄДРПОУ	31739140		

Звіт про фінансові результати

за рік 2022 р.

Форма N 2

Код за ДКУД

1801003**I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ**

Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	285741	275245
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	248869	237797
Валовий:			
прибуток	2090	36872	37448
збиток	2095		
Інші операційні доходи	2120	2091	2984
Адміністративні витрати	2130	6794	6708
Витрати на збут	2150	7123	6224
Інші операційні витрати	2180	3762	4562
Фінансові результати від операційної діяльності:			
прибуток	2190	21284	22938
збиток	2195		
Доход від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220		
Інші доходи	2240		
Фінансові витрати	2250	1547	2250
Втрати від участі в капіталі	2255		
Інші витрати	2270	1222	6402
Фінансові результати до оподаткування:			
прибуток	2290	18515	14286
збиток	2295		
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	3333	2571
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	15242	11769
збиток	2355		

Продовження додатку Д

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Найменування показника	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		
Накопичені курсові різниці	2410		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		
Інший сукупний дохід	2445		
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450		
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460		
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	15242	11769

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Найменування показника	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	67874	60765
Витрати на оплату праці	2505	18796	16689
Відрахування на соціальні заходи	2510	4135	3670
Амортизація	2515	293	282
Інші операційні витрати	2520	6536	7047
Разом	2550	97634	88453

Підприємство	ТОВ Фірма «ДМ-продукт»	Дата (рік, місяць, число)	2023	12	31
			за ЄДРПОУ 31739140		

Звіт про фінансові результати

за рік 2023 р.

Форма N 2

Код за ДКУД

1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	296543	285741
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	260667	248869
Валовий:			
прибуток	2090	35876	36872
збиток	2095		
Інші операційні доходи	2120	1023	2091
Адміністративні витрати	2130	4592	6794
Витрати на збут	2150	4883	7123
Інші операційні витрати	2180	7658	3762
Фінансові результати від операційної діяльності:			
прибуток	2190	19766	21284
збиток	2195		
Доход від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220		
Інші доходи	2240		
Фінансові витрати	2250	4423	1547
Втрати від участі в капіталі	2255		
Інші витрати	2270	3360	1222
Фінансові результати до оподаткування:			
прибуток	2290	11983	18515
збиток	2295		
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	1712	3333
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	10271	15242
збиток	2355		

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Найменування показника	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		
Накопичені курсові різниці	2410		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		
Інший сукупний дохід	2445		
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450		
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460		
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	10271	15242

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Найменування показника	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	63987	67874
Витрати на оплату праці	2505	17240	18796
Відрахування на соціальні заходи	2510	3793	4135
Амортизація	2515	286	293
Інші операційні витрати	2520	5127	6536
Разом	2550	90433	97634